

Europos Sąjungos parama Lietuvos
informacinės visuomenės plėtrai
2004 – 2006 metais:

pasiekimai ir pamokos

Europos regioninės plėtros fondas,
Sanglaudos fondas

Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos:

www.ivpk.lt

- Tarpinė institucija, administruojant Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento 3 prioriteto „Gamybos sektoriaus plėtra“ 3 priemonę „Informacinių technologijų paslaugų ir infrastruktūros plėtra“;
- Valstybės institucija, pagal kompetenciją atsakinga už bendrai finansuojamą iš Europos Sąjungos fondų lėšų ūkio sektorių, administruojant 2007–2013 metų Ekonomikos augimo veiksmų programos 2.3 prioritetą „Informacinė visuomenė visiems“.

Leidinyje pateikiama Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos informacija, parengta remiantis Lietuvos 2004 – 2006 metų bendrojo programavimo dokumento 3.3 priemonės „Informacinių technologijų paslaugų ir infrastruktūros plėtra“ poveikio vertinimo, kurį atliko VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“, ataskaitos medžiaga, pateikiami bei papildomi Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos, Statistikos departamento bei Eurostat duomenys.

Redaktorė leva Žilionienė

Leidinio dizainas:

Leidynys finansuotas Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos lėšomis, 2010

ISBN 978-9955-922-02-5

Turinys

4 Įžanga

6 Lietuvos informacinės visuomenės plėtra BPD įgyvendinimo laikotarpiu

19 BPD 3.3 priemonė ir jos rodikliai

20 BPD 3.3 priemonės tikslas, uždaviniai, veiklos

22 BPD 3.3 priemonės svarbiausi rodikliai

26 BPD 3.3 priemonės projektų nauda

27 BPD 3.3. priemonės nauda gyventojams

30 BPD 3.3. priemonės nauda verslui

33 BPD 3.3. priemonės nauda viešajam sektoriui

36 BPD 3.3 priemonės įtaka teminių informacinės visuomenės sričių plėtrai

42 BPD 3.3 poveikis ir tęstinumas

43 Priegos prie interneto ryšio ir viešųjų el. paslaugų palengvinimas

44 Viešųjų el. paslaugų sistemos išplėtimas

45 IRT taikymo ir naudojimo augimas

45 Teigiamas poveikis ES horizontalioms politikoms

46 Didžiausią teigiamą poveikį turėję projektai

51 Naudingos pamokos: BPD 3.3 priemonės ir projektų rezultatyvumo veiksniai

54 Priedai

55 1 priedas. BPD 3.3 priemonės pagrindiniai projektai, jų vykdytojai ir skirtas finansavimas

57 2 priedas. BPD 3.3 priemonės lėšomis sukurtos viešosios elektroninės paslaugos

60 3 priedas. BPD 3.3 priemonės lėšomis įgyvendintų projektų rezultatų naudojimo mastas

Įžanga

Informacinės visuomenės plėtra Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir dokumentuose įvardinama kaip ilgalaikis valstybės raidos prioritetas. Informacinė visuomenė – atvira, išsilavinusi ir besimokanti visuomenė, kurios nariai gali, geba ir nori visose savo veiklos srityse dirbti šiuolaikinėmis informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT), naudotis šalies bei pasaulio informacijos ištekliais. Informacinė visuomenė laikoma svarbiu veiksniu siekiant gyvenimo kokybės, socialinės sanglaudos, šalies ekonominio konkurencingumo, modernaus valstybės valdymo.

2004 – 2005 m. pagrindinės kliūtys sklandžiai Lietuvos informacinės visuomenės plėtrai buvo žemas gyventojų suinteresuotumas ir mažas naudojimas IRT, nepakankama IRT infrastruktūra ir ribotas elektroninis turinys bei elektroninės paslaugos, žymūs skirtumai tarp kaimo ir miesto gyventojų naudojimosi IRT. Žemą naudojamą IRT lėmė kelios priežastys: motyvacijos ir informacijos stoka, kurią savo ruožtu lėmė sąlyginai žemas aktualių viešųjų ir administravimo paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę lygis, jų patogumo ir patrauklumo stoka, aktualaus elektroninio turinio lietuvių kalba stygius; nepakankamas gyventojų kompiuterinis raštingumas ir užsienio kalbų įgūdžiai; galimybių naudotis interneto ryšiu trūkumas (kurį sąlygojo tiek IRT infrastruktūros stygius kaimiškosiuose šalies vietovėse, tiek aukšta plačiajuosčio ryšio kaina, kuri šiuo laikotarpiu Lietuvoje buvo viena didžiausių Europos Sąjungoje). Taigi 2004 – 2006 metų laikotarpio ES struktūrinė parama Lietuvos informacinės visuomenės plėtrai buvo nukreipta į šių pagrindinių problemų sprendimą.

2004 – 2006 m. laikotarpio ES struktūrinė parama šiai sričiai buvo skiriama pagal Lietuvos 2004 – 2006 m. bendrojo programavimo dokumento (BPD) 3 prioriteto „Gamybos sektoriaus plėtra“ 3 priemonę „Informacinių technologijų paslaugų ir infrastruktūros plėtra“ (3.3 priemonė). Už priemonės administravimą atsakinga tarpinė institucija buvo Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos (Informacinės visuomenės plėtros komitetas), įgyvendinančioji institucija – viešoji įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra.

BPD 3.3 priemonės projektai buvo baigti įgyvendinti 2008 – 2009 metais. Juos

užbaigus, Informacinės visuomenės plėtros komitetas inicijavo BPD 3.3 priemonės vertinimą. Šio darbo tikslas buvo nustatyti, kokią naudą BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuoti projektai atnešė Lietuvos informacinės visuomenės plėtrai, taip pat įvertinti įgytą patirtį bei pamokas, naudingas Informacinės visuomenės plėtros komitetui administruojant ES struktūrinę paramą informacinės visuomenės plėtrai 2007 – 2013 metais.

Informacinės visuomenės plėtros komiteto užsakymu viešosios įstaigos „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ atliktas BPD 3.3 priemonės poveikio vertinimas atskleidė, kokią naudą ir poveikį informacinės visuomenės srities būklei turi ir turės ES struktūrinė parama, teikta pagal BPD 3.3 priemonę. Vertinimo metu buvo išanalizuoti esminiai procesai ir pokyčiai Lietuvos informacinės visuomenės plėtros srityje 2004 – 2008 m., įvertinti BPD 3.3 priemonės rezultatyvumas, naudingumas, poveikis ir tvarumas. Vertinimas leido nustatyti, koku mastu BPD 3.3 priemonės tikslas ir uždaviniai buvo pasiekti, kokią naudą investuotos lėšos sukūrė, kurios intervencijos pasiteisino.

Šiame leidinyje pateikiami įdomiausi ir visuomenei aktualiausi šio vertinimo rezultatai.

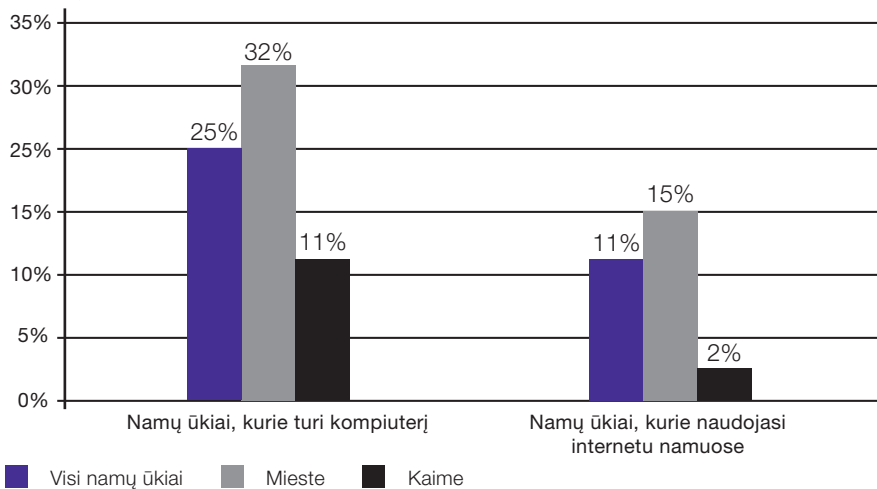

Lietuvos informacinės visuomenės plėtra BPD įgyvendinimo laikotarpiu

Valstybės politika informacinės visuomenės plėtros srityje 2004 – 2008 m. laikotarpiu buvo nukreipta į tris pagrindinius prioritetus: elektroninės infrastruktūros vystymą, elektroninio turinio kūrimą ir gyventojų kompetencijos naudotis IRT stiprinimą. Toliau apžvelgiama, su kokiais pagrindinėmis problemomis ir tendencijomis susidurta minėtose srityse, tiesiogiai susijusiose su BPD 3.3 priemonės veiklomis, kokiais priemonėmis jos buvo sprendžiamos ir kokios pažangos pasiekta.

BPD įgyvendinimo pradžioje pagrindiniai informacinės visuomenės rodikliai – namų ūkių kompiuterizavimas bei interneto skvarba – Lietuvoje buvo žemi, ypač lyginant su ES vidurkiu (žr. 1 pav.). 2004 m. kompiuterį turėjo ketvirtadalis visų namų ūkių, o internetu nuolat naudojosi 26 proc. Lietuvos gyventojų. Naudojimasis kompiuteriais ir internetu buvo ne tik žemas, bet ir netolygus. IRT mažai naudojosi vyresnio amžiaus, neįgalūs, mažesnes pajamas gaunantys gyventojai. Tarp miesto ir kaimo gyventojų buvo ryški skaitmeninė atskirtis.

1 pav. Namų ūkių kompiuterizavimas ir prieiga prie interneto pagal gyvenamąją vietovę, 2004 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas.

Žemą naudojimąsi IRT lėmė kelios priežastys: motyvacijos ir informacijos stoka, nepakankamas gyventojų kompiuterinis raštingumas, užsienio kalbos įgūdžiai, tačiau labiausiai – nepakankamas ryšių infrastruktūros išvystymas, paslaugų prieinamumas vartotojui (žr. 1 lentelę). Plačiajuosčio interneto kainos Lietuvoje buvo vienos didžiau-

sių tarp ES valstybių narių.¹ Be to, dauguma kaimo gyventojų apskritai neturėjo priegios prie plačiajuosčio interneto (Žr. 2 lentelę).

1 lentelė. Priežastys, dėl kurių namų ūkiai nesinaudojo internetu namie, 2005 m.

Svarbiausios priežastys, dėl kurių namų ūkiai nesinaudoja internetu namuose	Visi namų ūkiai	Mieste	Kaime
Nėra poreikio	56,2	52,3	63,2
Brangi įranga	28,2	28,1	28,3
Brangus ryšys	21,9	21,6	22,3
Namuose nebūtinas, naudojasi internetu kitur	15,3	19,7	7,5
Neturi reikiamų žinių	7,8	6,3	10,5

Šaltinis: Statistikos departamentas.

2 lentelė. Galimybės naudotis plačiajuosčiu ryšiu pagal gyvenamąją vietovę, 2005 m.

Gyvenamoji vietovė	Gyventojų dalis, turinti galimybę naudotis plačiajuosčiu ryšiu, %	Vietovių dalis, kuriose yra galimybė naudotis plačiajuosčiu ryšiu, %
Miestai	99,8 %	95 %
Kaimai	16 %	1 %
Viso	72 %	—

Šaltinis: VŠĮ „Plačiajuostis internetas“

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje plačiajuosčio ryšio infrastruktūra nebuvo tolygiai išplėtota bei į tai, kad kaimiškose vietovėse buvo stokojama privačių investicijų į plačiajuosčių ryšių tinklus, 2005 – 2008 m. BPD 3.3 priemonės lėšomis buvo įgyvendinamas projektas „Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“ (toliau – RAIN projektas). Šio projekto metu sukurta plačiajuosčio ryšio infrastruktūra, jungianti kaimo seniūnijas; prie plačiajuosčio tinklo prijungtos viešosios įstaigos, o privatiems operatoriams suteikta atvira prieiga prie sukurtos infrastruktū-

1 „Lietuvoje mėnesinis abonentinis mokestis už 1 Mb/s spartos plačiajuosčių ryšių yra 42 eurai, o ES vidurkis – 33 eurai.“ // Europos Komisijos 2008 m. balandžio 17 d. komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ruošiantis Europos skaitmeninei ateičiai. i2010 laikotarpio vidurio peržiūra“ (COM(2008) 199 final).

ros. Kita iniciatyva, įgyvendinta siekiant užtikrinti galimybes gyventojams naudotis internetu nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ar pajamų, buvo viešosios interneto prieigos plėtra. Šioje srityje svarbų vaidmenį atliko privataus verslo ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimas: 2002 – 2008 m. laikotarpiu Lietuvoje privačiomis ir viešosiomis lėšomis buvo įsteigti 875 nemokami viešieji interneto prieigos taškai (VIPT). Didelė dalis šių prieigos taškų buvo įsteigti BPD 3.3 priemonės lėšomis: įgyvendinus projektą „Viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra“, nuošaliuose kaimo vietovėse įsteigta 400 naujų VIPT ir modernizuoti 83 jau veikiantys taškai. Paramą viešajai interneto prieigai Lietuvos bibliotekose įrengti bei bibliotekoms kompiuterizuoti taip pat skyrė Billo ir Melindos Gatesų fondas – finansuojant šiam fondui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei, 2008 – 2011 m. įgyvendinamas projektas „Bibliotekos pažangai“, kurio vienas uždavinių – įrengti plačiauostų ryšį 861 bibliotekoje.²

Gyventojų naudojimas IRT šiuo laikotarpiu buvo skatinamas ir mokestinėmis lengvatomis – 2004 – 2008 m. buvo taikoma gyventojų pajamų mokesčio lengvata įsigyjant kompiuterius ir įsirengiant prieigą prie interneto.³ Šis sprendimas buvo populiarus – per ketverius metus lengvata pasinaudojo beveik 400 000 Lietuvos gyventojų.⁴

Viena esminių prielaidų aktyviai naudotis IRT yra kompiuterinio raštingumo įgūdžiai. Šioje srityje taip pat vykdomos įvairios iniciatyvos. Pavyzdžiui, BPD įgyvendinimo laikotarpiu nemokamus gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus vykdė aljansas „Langas į ateitį“. Šis 2004 – 2006 m. ES struktūrinės paramos lėšomis vykdytas projektas suteikė kompiuterinio raštingumo ir interneto pradmenis daugiau kaip 50 tūkst. suaugusių Lietuvos gyventojų, didžiausią dėmesį skiriant kaimiškių vietovių gyventojams bei vyresnio amžiaus žmonėms.

Žvelgiant į informacinės visuomenės plėtros rodiklių dinamiką BPD įgyvendinimo laikotarpiu, matyti, jog informacinės visuomenės procesai plėtojosi ypač sparčiai. Per penkerius BPD projektų įgyvendinimo metus, nuo 2004 m. iki 2008 m., asmeninį kompiuterį turinčių namų ūkių dalis padidėjo beveik dvigubai – nuo 25 proc. iki 48 proc. (žr. 2 pav.). Interneto prieigą turinčių namų ūkių dalis šiuo laikotarpiu išaugo

---

2 Daugiau apie projektą žr. <http://www.bibliotekospazangai.lt>.

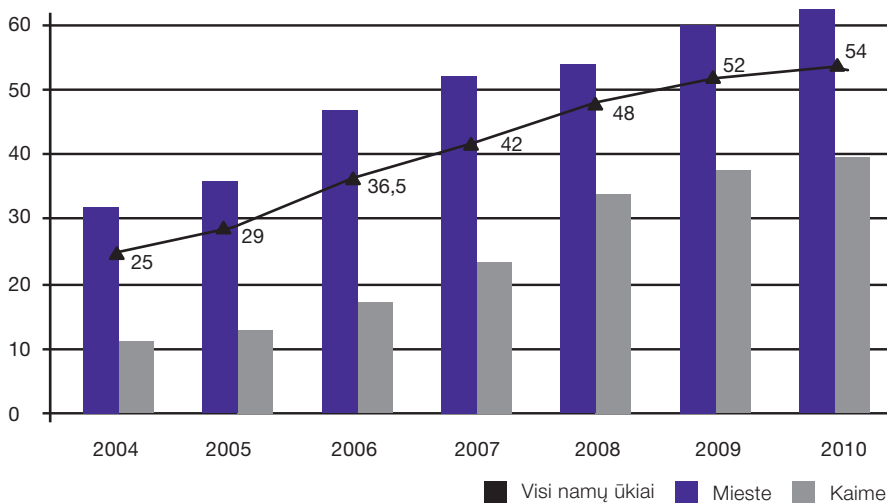
3 Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatas, nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo metinių apmokestinamųjų pajamų galėjo atimti sumą, sumokėtą mokesstiniais metais už įsigytą asmeninio kompiuterio vieneta su programine įranga ir/ar interneto prieigos įrengimą kartu su įsigyta šiai prieigai reikalinga įranga. Per 2004–2009 metus sumokėta suma negalėjo būti didesnė kaip 4000 Lt.

4 Valstybinė mokesčių inspekcija, duomenys iš GPM deklaracijų.

daugiau nei keturis kartus – nuo 11 iki 47 proc. (žr. 3 pav.). 2009 – 2010 m. šios augimo tendencijos tęsiasi, nors ir nebe taip sparčiai: 2009 m. asmeninius kompiuterius jau turėjo 52 proc. (mieste – 60 proc., kaime – 37 proc.) namų ūkių, 2010 m. – 54 proc. (mieste – 61 proc., kaime – 39 proc.) namų ūkių; interneto ryšį 2009 m. turėjo 55 proc., 2010 m. šis rodiklis išliko nepakitęs.

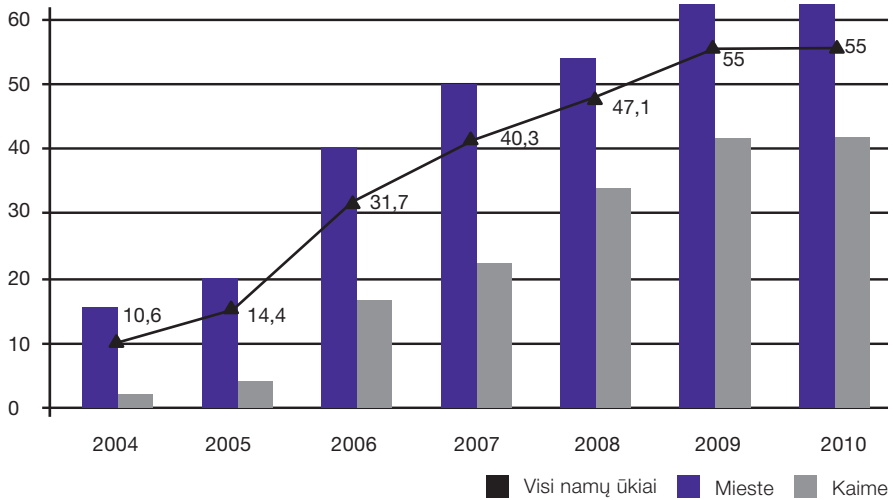
BPD įgyvendinimo laikotarpiu taip pat didėjo plačiajuosčio interneto skvarba. 2009 m. 77 proc. namų ūkių, turinčių namuose interneto prieigą, naudojami plačiajuosčiu ryšiu (mieste – 77 proc., kaime – 71 proc.); 2010 m. jau 88 proc. namų ūkių, turinčių interneto ryšį, naudojami plačiajuosčiu ryšiu (mieste – 93 proc., kaime – 74 proc.) (žr. 4 pav.). Augo kompiuterių naudotojų dalis: 2004 m. kompiuteriu naudojosi 37 proc., 2006 m. – 47 proc., 2008 m. – jau 56 proc. gyventojų, 2010 m. – 62 proc. gyventojų; taip pat augo ir interneto vartotojų procentas – internetu 2004 m. naudojosi 29 proc., 2006 m. – 42 proc., 2008 m. – 53 proc., 2010 m. – 60,5 proc. gyventojų (žr. 5 pav.). Visgi nepaisant minėtų informacinės visuomenės plėtros rodiklių gerėjimo, tarp miesto ir kaimo gyventojų skaitmeninės atskirties tendencijos išlieka.

2 pav. Namų ūkių apsirūpinimas asmeniniais kompiuteriais, % 2004 – 2010 m.

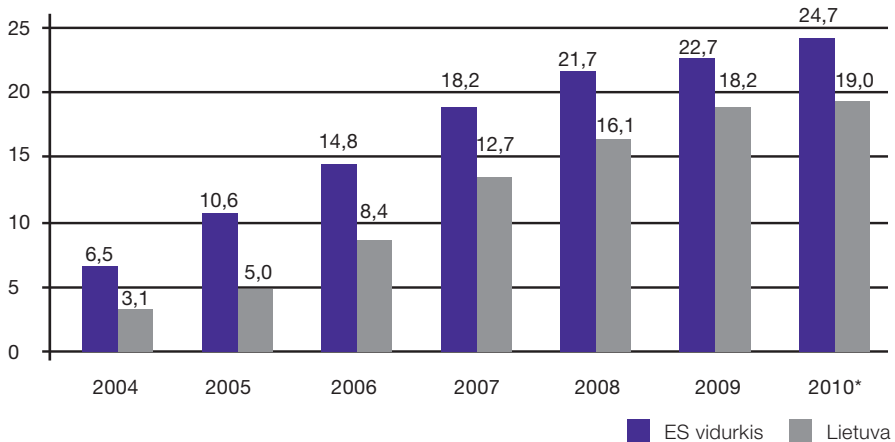
Šaltinis: Statistikos departamentas.

3 pav. Namų ūkiai, turintys interneto prieigą namuose 2004–2010 m., %

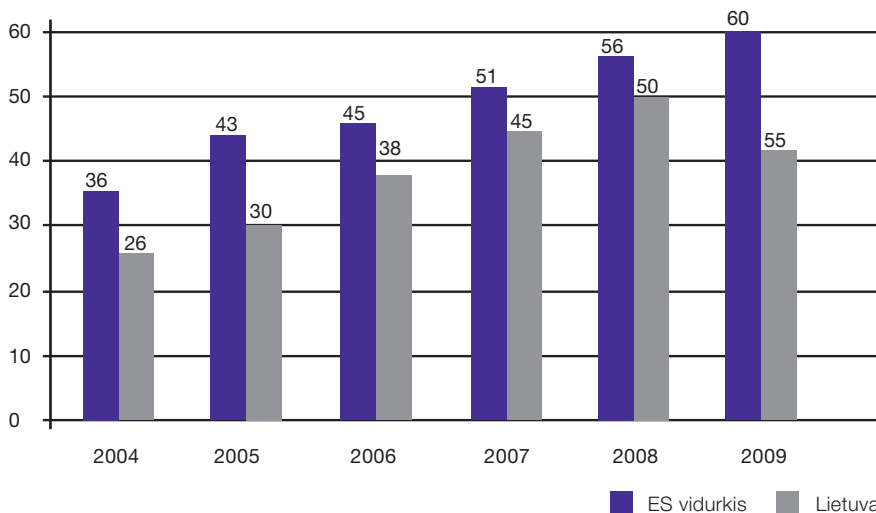
Šaltinis: Statistikos departamentas.

4 pav. Plačiajuosčio ryšio skverbtis 2004–2010 m.

Šaltinis: Eurostat

5 pav. Nuolatiniai interneto vartotojai 2004–2009 m.

Šaltinis: Eurostat

Gyventojų bei verslo naudojimas IRT susijęs ir su tuo, kiek prieinamas elektroninis turinys, kiek išplėtotos viešosios elektroninės paslaugos. Turinio ir viešųjų paslaugų plėtra panaudojant IRT yra prioritetinga kryptis tiek ES, tiek Lietuvoje. ES lygiu šalys narės skatinamos vystyti kompleksines, į vartotojo poreikius orientuotas viešąsias paslaugas bei šalinti teisinės, techninės ir organizacinės kliūtis viešųjų paslaugų teikimui pasinaudojant IRT. Viešųjų elektroninių paslaugų teikimo uždaviniai numatyti ir įvairiuose Lietuvos informacinės visuomenės plėtrai skirtuose dokumentuose. Aptariamu laikotarpiu didžiausias dėmesys buvo skiriamas viešųjų paslaugų perkėlimui į elektroninę terpę, prioritetą suteikiant 20 pagrindinių viešųjų paslaugų, įvardintų ES programiniuose dokumentuose (žr. 3 lentelę), perkėlimui, o aktualiuose strateginiuose dokumentuose akcentuojami viešųjų elektroninių paslaugų kokybės ir naudojimo klausimai.

3 lentelė. ES programiniuose dokumentuose nustatytas 20 pagrindinių viešųjų paslaugų sąrašas, pateikiamas Elektroninės valdžios koncepcijoje

Paslaugos gyventojams	Paslaugos verslo subjektams
Pajamų deklaravimas (turto, pajamų)	Įmonių mokesčiai.
Laisvų darbo vietų paieška.	Pridėtinės vertės mokestis (PVM).
Socialinės išmokos ir kompensacijos.	Naujų įmonių registravimas.
Asmens dokumentai.	Duomenų teikimas Statistikos departamentui.
Transporto priemonių registravimas.	Viešieji pirkimai.*
Leidimai statyti pastatus.	Socialinės išmokos darbuotojams.
Pranešimai policijai.	Muitinės deklaracijos.
Leidinių, publikacijų paieška viešosiose bibliotekose.	Leidimai, kuriuos reikia derinti su aplinkos apsaugos tarnybomis.
Gimimo ir mirties liudijimai.	
Gyvenamosios vietos deklaracijos.	
Interaktyvios gydytojų konsultacijos ir registracija poliklinikose.	
Aukštojo mokslo registracija	

4 lentelė. Viešųjų paslaugų perkėlimo į internetą brandos lygiai

Pirmasis lygis – informacinio pobūdžio viešosios paslaugos: institucija pateikia viešąją informaciją internetu.

Antrasis lygis – dalinė transakcija: institucija pateikia vartotojui savo tinklalapiuose iš dalies automatizuotas formas ir anketas, kurias užpildęs ir išspausdinęs vartotojas gali jomis naudotis (pvz., pateikti institucijai duomenis).

Trečiasis lygis – dalinis interaktyvumas: vartotojo tapatybė nustatoma sistemoje. Jis gali pateikti paklausimus, ir institucija elektroninio paklausimo pagrindu atsako į šį paklausimą. Tačiau viešoji paslauga (pvz., pažyma) pristatoma neelektronine forma.

Ketvirtasis lygis – visiškas interaktyvumas: vartotojas elektroniniais kanalais pateikia užklausą ir gauna galiojančią elektroninę viešąją paslaugą.

Penktasis lygis. Šis brandos lygis ES lygiu imtas stebėti tik nuo 2007 m.: viešosios elektroninės paslaugos teikiamos automatiškai panaudojant praeities registraciją ir duomenis apie paslaugų vartotoją, tokiu būdu atsisakant pakartotinio duomenų įvedimo.

Viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę stebėsenos tyrimai rodo, kad BPD įgyvendinimo pradžioje, 2004 m., pagrindinių viešųjų paslaugų perkėlimo į internetą brandos lygis Lietuvoje buvo 50 proc., t.y. dauguma viešųjų paslaugų buvo teikiama pirmuoju ir antruoju lygiais. Verslui ir gyventojams skirtų paslaugų brandos lygis pasitebimai skyrėsi – gyventojams skirtos paslaugos į internetą perkeliamos lėčiau negu skirtos verslui.

BPD įgyvendinimo laikotarpiu pagrindinių viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę terpę lygis pasižymėjo augimo tendencija (Žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Lietuvoje teikiamų viešųjų elektroninių paslaugų brandos lygis

	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m. ⁵	2008 m.
Pagrindinių viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę terpę lygis, %	50	64	69	63	74
Verslui skirtų paslaugų perkėlimo į internetą lygis, %	60	76	76	75	84
Gyventojams skirtų paslaugų perkėlimo į tinklą lygis, %	44	56	57	51	67

Šaltinis: Statistikos departamentas ir Vidaus reikalų ministerija

2008 m. Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atlikto tyrimo duomenimis, viešosios paslaugos, teikiamos aukščiausiu interaktyvumo lygiu (angl. *fully-online availability*), sudarė apie trečdajį pagrindinių viešųjų paslaugų.⁶ Geriausiai išvystytos viešosios elektroninės paslaugos Lietuvoje buvo susijusios su mokesčių deklaravimu, darbo paieška, mutinės deklaracijų, statistikos duomenų teikimu, viešųjų bibliotekų paslau-

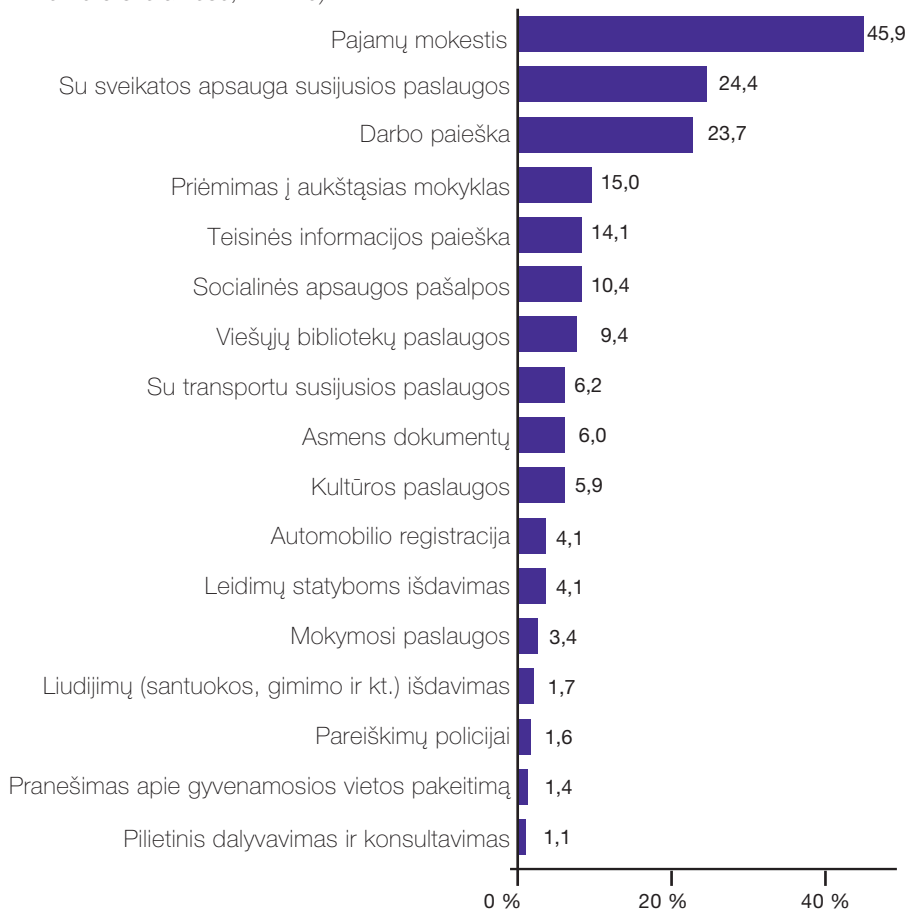
5 2007 m. viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę terpę lygis Lietuvoje lyginant su 2006 m. sumažėjo dėl bendros ES vertinimo metodikos pakeitimų.

6 Socialinės ir ekonominės plėtros centras. Viešųjų paslaugų, teikiamų informacinėmis technologijomis, esamos būklės analizė. – 2008 // <http://www.vrm.lt/index.php?id=528>

gomis. Mažai išvystytos buvo su sveikatos apsauga susijusios paslaugos – sveikatos priežiūros paslaugų perkėlimo į elektroninę terpę brandos rodiklis 2008 m. buvo 11 %.⁷ Verta atkreipti dėmesį, kad elektroninės sveikatos paslaugos per visą laikotarpį buvo įvardinamos kaip vienos aktualiausių gyventojams (žr. 6 pav.).

6 pav. Viešųjų elektroninių paslaugų aktualumas, 2008 m.

(% nuo respondentų, kurie per pastaruosius 6 mėnesius nors kartą lankėsi viešojo interneto svetainėse, N=219)

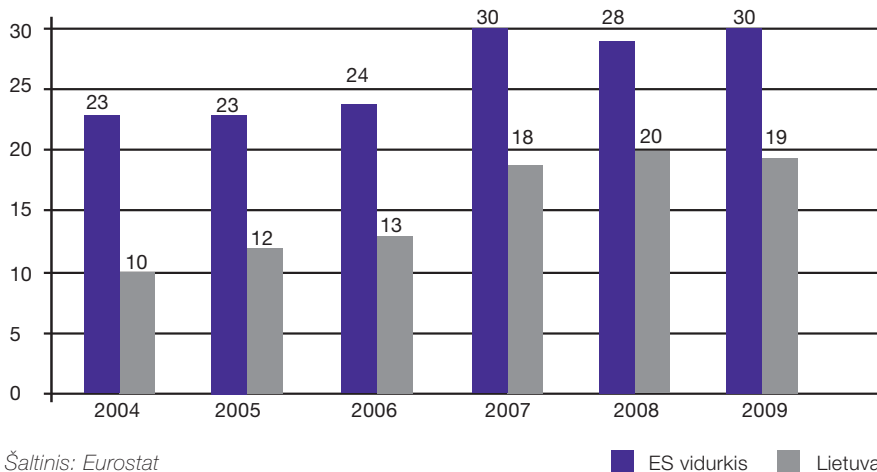
Šaltinis: Informacinės visuomenės plėtros komiteto užsakymu atliktas „TNS Gallup“ tyrimas, 2008 m.

⁷ Socialinės ir ekonominės plėtros centras. Viešųjų paslaugų, teikiamų informacinėmis technologijomis, esamos būklės analizė. – 2008 // <http://www.vrm.lt/index.php?id=528>

Pačios viešojo administravimo institucijos nurodo, kad joms viešąsias paslaugas teikti aukščiausiu interaktyvumo lygiu trukdo nepakankama valstybės registrų ir informacinių sistemų duomenų kokybė bei tarpusavio sąveika, nepakankamos sąlygos saugiam asmenų identifikavimui elektroninėje erdvėje.⁸ Nemaža kliūtis sėkmingam elektroninių paslaugų vystymui yra ta, kad elektroninių paslaugų diegimas apima ne tik IRT sprendimų sukūrimą – būtina pačių procedūrų, apimančių tiek institucijų vidaus veiklos, tiek bendradarbiavimo su kitomis institucijomis procesus, peržiūra ir optimizavimas, diegiant naujus veiklos metodus ir tobulinant atitinkamą teisinę bazę. Dar viena spręstina problema – nepakankami IRT projektų valdymo gebėjimai kai kuriose institucijose.

Be viešųjų paslaugų perkėlimo, kita aktuali veiklos sritis yra elektroninio turinio lietuvių kalbos ir kultūros srityje kūrimas. Nepakankamos užsienio kalbos žinios yra viena iš kliūčių naudotis internetu. Be to, Lietuvai labai svarbūs jos kultūros paveldo išsaugojimo globalioje elektroninėje erdvėje uždaviniai. Iš BPD lėšų buvo finansuoti du projektai: vieno iš jų metu buvo skaitmeninamas Lietuvos nacionalinės televizijos programose įamžintas audiovizualinis paveldas, taip pat viešosiose bibliotekose, archyvuose ir muziejuose sukaupti vertingi dokumentai; antruoju projektu sukurta interneto turinio vertimo iš anglų į lietuvių kalbą priemonė.

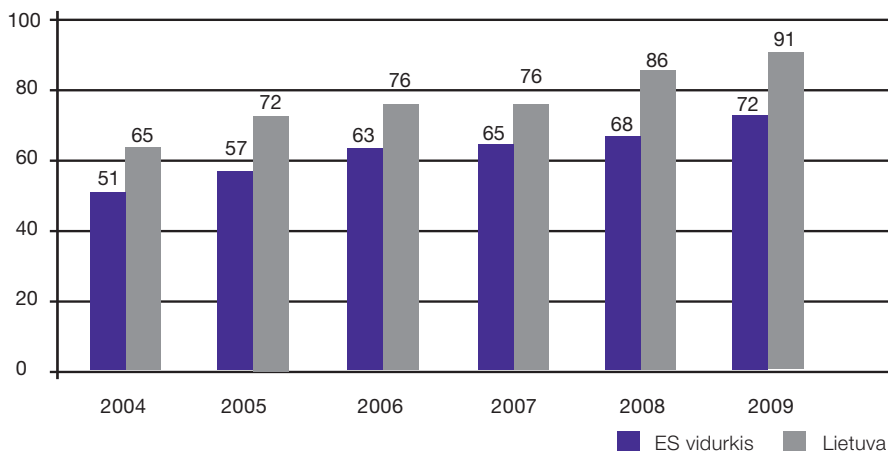
7 pav. Gyventojai, kurie naudojami internetu bendraudami su viešojo sektoriaus institucijomis, 2004–2009 m.

8 Socialinės ir ekonominės plėtros centras. Viešųjų paslaugų, teikiamų informacinėmis technologijomis, esamos būklės analizė. – 2008 // <http://www.vrm.lt/index.php?id=528>

8 pav. Įmonės, kurios naudojami internetu bendraudamos su viešojo sektoriaus institucijomis, 2004–2009 m.

Šaltinis: Eurostat

Nepaisant didėjančios viešųjų elektroninių paslaugų ir elektroninio turinio pasiūlos, elektroninės valdžios paslaugomis naudojami santykinai nedidelė Lietuvos gyventojų dalis (žr. 7 pav.). Kita vertus, įmonės aktyviai naudojami elektroninės valdžios teikiama galimybėmis – šie rodikliai viršija ES vidurkį (žr. 8 pav.).

Paklausą paslaugoms sąlygoja keletas veiksnių. Teikiamos viešosios elektroninės paslaugos turi būti aktualios, apie jas gyventojai privalo žinoti bei turėti gebėjimų ir galimybių jomis naudotis, paslaugos turi būti kokybiškos ir patogios vartotojui. Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atlikto tyrimo duomenys rodo, kad dažniausia priežastis, dėl kurios gyventojai nesinaudoja viešosiomis paslaugomis, yra ne informacijos apie jas stoka, bet galimybių neturėjimas (nemoka naudotis kompiuteriu, internetu, neturi prieigos prie interneto). Tai rodo, kad Lietuvoje išlieka aktualios priemonės, nukreiptos į galimybių naudotis IRT ir viešosiomis paslaugomis didinimą.

Svarbi sąlyga naudotis interaktyviomis viešosiomis paslaugomis yra elektroninis parašas.⁹ Elektroninio parašo naudojimą Lietuvoje reglamentuoja 2000 m. Elektroninio parašo įstatymas. Per 2004 – 2008 m. laikotarpį buvo priimta įvairių teisės aktų ir jų

9 Ketvirtą ir penktą lygio elektroninės paslaugos teikimas reikalauja patikimos asmens identifikavimo sistemos.

nuostatų pakeitimų, turinčių sudaryti teisinės prielaidas naudotis elektroniniu parašu. Informacinės visuomenės plėtros komiteto užsakymu buvo sukurta ir nemokamai platinama elektroninio parašo formavimo ir tikrinimo taikomoji programinė įranga. Nuo 2009 m. sausio mėn. išduodama lustinė asmens tapatybės kortelė (eID) su kontaktiniame luste įrašytais asmens atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatu ir kvalifikuoto elektroninio parašo sertifikatu. Ši asmens tapatybės kortelė suteikia galimybę pasirašyti elektroninius dokumentus saugiu elektroniniu parašu, taip pat galimybę informaciniams sistemoms, kitiems paslaugų teikėjams identifikuoti asmenį, kuris jungiasi prie informacinių sistemų ir registrų, siunčiant duomenis internetu. Valstybės tarnautojams nuo 2008 m. pabaigos išduodami nauji valstybės tarnautojų pažymėjimai – lustinės kortelės su elektroninio parašo sertifikatais. Toks pažymėjimas suteikia galimybę valstybės tarnautojui pasirašyti dokumentą saugiu elektroniniu parašu ir dirbti su valstybės informacinėmis sistemomis, teikti į elektroninę erdvę perkeltas paslaugas, siųsti duomenis bei elektroninius dokumentus per saugų valstybės duomenų perdavimo tinklą (SVDPT) ir internetu.

Siekiant viešąsias elektronines paslaugas vartotojui teikti patogiai, įvairiuose Lietuvos informacinės visuomenės plėtros dokumentuose buvo išskeltas uždavinys jas teikti „vieno langelio“ principu. „Vieno langelio“ principą efekyviai įgyvendinti ir teikti kompleksines paslaugas trukdo nepakankama valstybės informacijos šaltinių bei registrų integracija, standartizuoto keitimosi duomenimis stoka. Siekiant spręsti šias problemas ir sukurti vieningą valstybės institucijų informacinių sistemų bei registrų duomenų apsikeitimo sistemą, 2006 – 2008 m. buvo įgyvendinamas BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuotas projektas „Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo – sistemų sąveikos gebos sukūrimas.“ Įgyvendinant projektą buvo plėtojamas ir valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų elektroniniu būdu teikiamų viešųjų elektroninių paslaugų centrinis portalas.¹⁰

Plėtojant viešąsias elektronines paslaugas, taip pat būtina užtikrinti informacijos saugumą. Iš BPD 3.3 priemonės lėšų buvo finansuotas ir sukurtas saugus valstybinis duomenų perdavimo tinklas (SVDPT), sudarantis sąlygas valstybės ir savivaldybių institucijoms saugiai keistis informacija tarpusavyje bei su ES ir valstybių narių institucijomis.

Daugiau apie BPD 3.3 priemonę ir jos projektus – toliau esančiuose skyriuose.

---

¹⁰ Šis portalas pasiekiamas interneto adresais www.evaldzia.lt, www.epaslaugos.lt ir www.govonline.lt.

BPD 3.3
priemonė
ir jos
rodikliai

BPD 3.3 priemonės tikslas, uždaviniai, veiklos

Pagrindinis BPD 3.3 priemonės tikslas buvo sudaryti sąlygas informacinės visuomenės plėtrai, skatinančiai ūkio augimą bei perėjimą prie žinių visuomenės, kurios nariai turi galimybę ir gali veiksmingai naudotis modernių IRT priemonėmis visose gyvenimo srityse.

Šiam tikslui pasiekti buvo nustatyti 4 uždaviniai:

- **Pirmasis uždavinys.** Modernizuoti viešojo administravimo sektorių, didinant valdžios institucijų veiklos veiksmingumą ir atvirumą, plėtojant elektronines viešąsias paslaugas ir plečiant internete esančius viešosios informacijos šaltinius.
- **Antrasis uždavinys.** Užtikrinti galimybes šalies gyventojams įgyti IRT žinių ir įgūdžių, gauti informaciją, studijuoti ir tobulinti gebėjimus naudoti naujas technologijas ir tuo užtikrinti išliekamųjų darbo vietų kūrimą.
- **Trečiasis uždavinys.** Pritaikyti programinę įrangą vietos vartotojų poreikiams, suteikti jiems galimybių gauti išsamią, patikimą ir aktualią informaciją lietuvių kalba.
- **Ketvirtasis uždavinys.** Užtikrinti galimybes visiems šalies gyventojams, nepaisant jų socialinės būklės ar geografinės padėties, naudotis informacinėmis technologijomis ir šių technologijų teikiamais informaciniais ištekliais.

BPD 3.3 priemonės lėšomis buvo finansuoti 42 projektai, jiems įgyvendinti paskirstyti 258 mln. Lt. Projektams išmokėtos ir pripažintos deklaruotinomis Europos Komisijai lėšos sudarė beveik 252 mln. Lt, iš kurių 169 mln. Lt sudarė Europos regioninės plėtros fondo lėšos, likusias – bendrojo finansavimo lėšos.

BPD 3.3 priemonės lėšomis remiamos veiklos buvo suskirstytos į 3 veiklų grupes:

- Elektroninės infrastruktūros kūrimas ir gerinimas. Parama buvo skirta 5 stambesniems infrastruktūros projektams: 2 buvo skirti plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtrai, po vieną – viešųjų interneto prieigos taškų kaimiškosiose vietovėse kūrimui, saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo plėtrai ir informacinių technologijų saugos priemonių diegimui valstybės institucijose. BPD 3.3 priemonės

investicijos į elektroninę infrastruktūrą buvo skirtos spręsti rinkos trūkumus, mažinti skaitmeninę atskirtį tarp miesto ir kaimo, didinti informacinių technologijų saugumą. Iš viso elektroninės infrastruktūros projektams panaudota 116,4 mln. Lt.

- Elektroninių paslaugų ir elektroninio turinio plėtra. Šioje srityje parama suteikta 14 projektų, skirtų kurti viešąsias elektroninės paslaugas administravimo, viešųjų pirkimų, sveikatos, Lietuvos kultūros, lietuvių kalbos ir kt. srityse. Buvo finansuojami projektai, skirti jau esamam lietuviškam turiniui perkelti į elektroninę terpę (virtuali biblioteka) ir sukurti naujas priemones, kurios sudarytų galimybę užsienio kalbos nemokantiems gyventojams skaityti kitomis kalbomis pateikiamus interneto tinklalapius lietuviškai (internetu turinio vertimo iš anglų į lietuvių kalbą priemonė), taip pat kurti įvairias elektroninės valdžios, elektroninės sveikatos paslaugas. Investicijomis į šią sritį buvo siekiama sudaryti galimybes Lietuvos gyventojams ir verslo įmonėms naudotis IRT bendraujant su centrinės ir vietos valdžios institucijomis ir gaunant jų teikiamas paslaugas, išplėsti Lietuvos kultūros ir istorijos paveldo pasiekiamumą elektroninėje erdvėje, didinti šalies gyventojų galimybes naudotis internete pasiekiamais informacijos ištekliais. Šios srities projektams paskirstyta 139,5 mln. Lt.
- Projektų dokumentacijos parengimas. Nedidelė dalis BPD 3.3 priemonės lėšų (1 proc., arba 2,8 mln. Lt) buvo skirta būsimų informacinės visuomenės plėtros projektų dokumentacijos rengimui, tokiu būdu siekiant tinkamai pasirengti ES struktūrinės paramos panaudojimui 2007–2013 m. laikotarpiu.

6 lentelė. BPD 3.3 priemonės projektų ir finansavimo pasiskirstymas pagal veiklos sritis

Veiklos sritis	Projektų skaičius	Skirta lėšų, mln. Lt	Paramos pagal BPD 3.3 priemonę dalis, %
Elektroninė valdžia ir elektroninės paslaugos	14	139,5 mln. Lt	54 %
Elektroninė infrastruktūra	5	116,4 mln. Lt	45 %
Projektų dokumentacijos rengimas	23	2,75 mln. Lt	1 %
Viso:	42	258,65 mln. Lt	100 %

Šaltinis: BPD įgyvendinimo ataskaitos

Kvietimai teikti projektų paraiškas buvo paskelbti 2004 m. liepos mėn. Iki 2005 m. kovo 15 d. buvo gautos 75 paraiškos, iš jų parama skirta 42 projektams (projektų sąrašas pateikiamas 1 priede), kurie buvo įgyvendinami 2005–2008 m.

BPD 3.3 priemonės svarbiausi rodikliai

BPD 3.3 priemonės pasiekimo lygiu buvo numatyti 2 rodikliai, iš kurių vienas buvo skirtas stebėti elektroninių paslaugų projektų pasiekimus (viešųjų el. paslaugų, gavusių paramą plėtrai, skaičius), o kitas – elektroninės infrastruktūros projektų pasiekimus (įrengto plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo ilgis, km).

7 lentelė. BPD 3.3 priemonės stebėsenos rodiklių įgyvendinimas

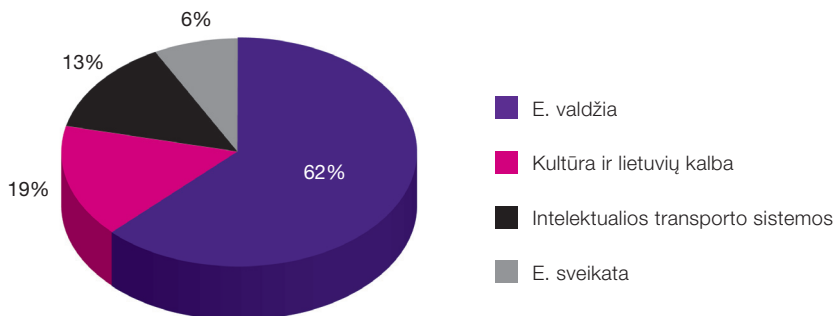
Pasiekimo rodiklis	Matavimo vnt.	BPD numatytų tikslų kiekybinė išraiška	Faktinis pasiekimas	Faktinis pasiekimas lyginant su BPD tikslu, %
Viešųjų el. paslaugų, gavusių paramą plėtrai, skaičius	Vnt.	15	17	113 %
Įrengto plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo ilgis	Km	2000	3791	190 %

Šaltinis: BPD 3.3 priemonės vertinimo ataskaita

Įgyvendinant BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuotus projektus, sukurta 17 viešųjų elektroninių paslaugų¹¹ (paramą gavusių viešųjų elektroninių paslaugų sąrašas pateikiamas 2 priede).

11 Elektronine viešąja paslauga laikoma kompleksinė elektroniniu būdu paslaugų teikėjo paslaugų gavėjui suteikiama viešoji paslauga, t. y. kreipimasis dėl paslaugos suteikimo, duomenų pateikimas (generavimas), rezultato gavimas skaičiuojamas kaip viena paslauga.

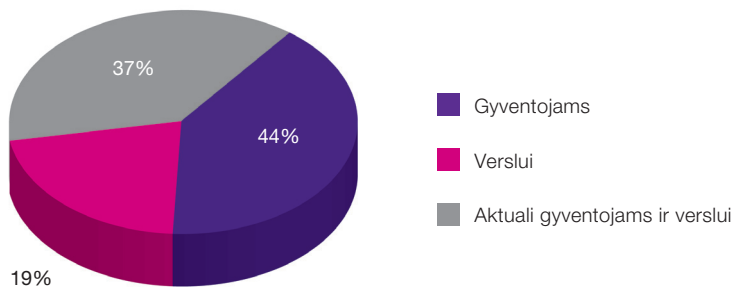
9 pav. Sukurtos viešosios elektroninės paslaugos pagal sritis

Šaltinis: BPD 3.3 priemonės vertinimo ataskaita

Dauguma sukurtų elektroninių paslaugų priskirtinos el. valdžios paslaugoms, kitos paslaugos apėmė Lietuvos kultūros ir lietuvių kalbos, transporto bei el. sveikatos sritis. Beveik pusė sukurtų paslaugų siejamos su pagrindinėmis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis, kurių perkėlimas stebimas ES lygiu. Dauguma sukurtų paslaugų yra aktualios arba gyventojams, arba gyventojams ir verslui. Tik verslui skirtos paslaugos sudarė nedidelę dalį visų sukurtų paslaugų. Apie pusę paslaugų gali naudotis visi Lietuvos gyventojai, o kita pusė sukurtų elektroninių paslaugų yra aktualios tam tikrų regionų gyventojams, verslo subjektams (pvz., el. bilieto paslauga Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestuose, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto informacinė sistema ir pan.).

10 pav. Sukurtos viešosios elektroninės paslaugos pagal tikslinę grupę

Šaltinis: BPD 3.3 priemonės vertinimo ataskaita

BPD 3.3 priemonės gairėse pareiškėjams buvo nustatyta, kad finansuojami elektroninių paslaugų projektai turi sukurti ne mažesnio negu 3 viešųjų paslaugų perkėlimo į internetą brandos lygio paslaugas. Keliuose projektuose buvo sukurtos aukštesnės – 4 brandos lygio – elektroninės paslaugos (draudėjų aptarnavimo elektroninė paslauga, gyvenamosios vietos deklaravimo paslauga).

Be viešųjų elektroninių paslaugų, kitas BPD 3.3 priemonės pasiekimo lygio rodiklis buvo įrengto plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo ilgis. Šis rodiklis atspindėjo 3 infrastruktūrinių projektų¹² pasiekimus. BPD rengimo metu buvo planuojama, kad įgyvendintus elektroninės infrastruktūros projektus bus nutiesta 2000 km plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo. Planuotasis rodiklis buvo viršytas beveik dvigubai – buvo nutiesta 3791 km plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo. Labiausiai prie rodiklio pasiekimo prisidėjo projektas RAIN.

8 lentelė. Įrengto plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo ilgis pagal projektus

Projektas	Įrengto plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo ilgis	
	Planuota	Faktinis pasiekimas
„Kaimiškujų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“	3200 km	3357 km
„Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo (SVDPT) kamieninės dalies sukūrimas“	0 km	317 km ¹³
„Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo sukūrimas Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybėse“	117 km	117 km
Viso:	3317 km	3791 km

Šaltinis: projektų galutinės ataskaitos

¹² Iš viso iš BPD 3.3 priemonės lėšų buvo finansuoti 5 infrastruktūriniai projektai.

¹³ Projekto „Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo (SVDPT) kamieninės dalies sukūrimas“ paramos sutartyje nebuvo numatyta, kad šis projektas prisidės prie analizuojamo pasiekimo rodiklio, tačiau įgyvendintus projektą buvo nutiesta 317 km plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo.

Nors BPD 3.3 priemonės atveju buvo numatyti du pasiekimo rodikliai, galima paminėti ir kitus finansuotomis veiklomis sukurtus produktus. Du finansuoti elektroninės infrastruktūros projektai sprendė duomenų saugos problemas. Šių projektų įgyvendinimo metu buvo sukurtas saugus valstybinio duomenų perdavimo tinklas (kamieninė dalis), apimantis šalies teritoriją, įsigyta informacinių sistemų saugos programinė ir techninė įranga. BPD 3.3 priemonės lėšomis taip pat buvo įsteigta 400 naujų ir modernizuoti 83 veikiančios VIPT. Įgyvendinant kultūros paveldo skaitmenizavimo projektus, buvo suskaitmeninta 5500 val. audiovizualinės medžiagos ir 2,8 mln. kultūros paveldo objektų puslapių.

9 lentelė. Kiti BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuotų veiklų pasiekimai

Rodiklis	Kiekybinė išraiška
Saugos projektų skaičius	2
Įsteigtų/modernizuotų VIPT skaičius	400 nauji/ 83 modernizuoti
Suskaitmenintų kultūros objektų skaičius	5,5 tūkst. val. audiovizualinės medžiagos 2,8 mln. kultūros paveldo objektų puslapių

BPD 3.3 priemonės projektų nauda

Esminis klausimas, sukūrus viešąsias elektronines paslaugas ir infrastruktūrą – kiek apie tai žinoma, kiek šiais rezultatais naudojamosi ir koks yra vartotojų požiūris į teikiamų paslaugų ir infrastruktūros kokybę bei naudą. BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuoti projektai buvo orientuoti į kelias pagrindines vartotojų grupes: gyventojus, verslo subjektus, viešojo administravimo ir paslaugų sektorių. Daugumos finansuotų projektų rezultatai buvo skirti kelioms tikslinėms grupėms: gyventojams – 9, verslui – 8, o viešojo administravimo ir paslaugų sektoriui – 6 projektų metu sukurtos viešosios elektroninės paslaugos ar infrastruktūra.

BPD 3.3. priemonės nauda gyventojams

Gyventojų tikslinė grupė BPD 3.3 priemonės naudą pajuto ir iš elektroninės infrastruktūros, ir iš elektroninių paslaugų sričių projektų. Visų pirma, elektroninės infrastruktūros projektai (RAIN ir „Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo sukūrimas Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybėse“) padėjo padidinti interneto pasiekiamumą. Iš viso buvo įrengta 3791 km ilgio plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo, kurio didžioji dalis įrengta kaimo ir mažiau urbanizuotose vietovėse. Vertintojų skaičiavimais, prabėgus ne daugiau kaip metams po RAIN projekto įgyvendinimo pabaigos, RAIN tinklu jau naudojosi 25 tūkst. abonentų, t.y. 19 proc. visų plačiajuosčio ryšio prieigą turinčių Lietuvos kaimiškųjų teritorijų abonentų, arba 16 proc. visų kaimiškųjų vietovių interneto abonentų¹⁴. Statistikos departamento skelbiamais duomenimis, per BPD įgyvendinimo laikotarpį (nuo 2004 iki 2008–2009 m.) namų ūkių, kurie naudojami internetu namuose, dalis kaime išaugo 20 kartų (nuo 2 proc. iki 41 proc.).

Prie interneto vartotojų skaičiaus augimo kaimiškiosiose vietovėse neabejotinai prisidėjo ne tik RAIN, bet ir VIPT projektas, kurio metu kaimo vietovėse buvo įsteigta 400 naujų prieigos prie interneto taškų ir modernizuoti 83 jau veikiantys. Įsteigus minėtus taškus, 4000 Lietuvos gyventojų tenka po 1 VIPT, ir pagal gyventojų bei VIPT santykio rodiklį Lietuva tapo viena iš pirmaujančių Europos šalių. Pasak VIPT projekto vykdytojos Vidaus reikalų ministerijos atstovų, VIPT lankytojų srautas per metus viršija 2,3 mln.

¹⁴ 2010 m. spalio mėn. duomenimis, RAIN tinklu naudojosi apie 30 tūkst. abonentų.

Taigi BPD 3.3 priemonės lėšomis įgyvendintų el. infrastruktūrinių projektų dėka buvo ženkliai sumažinti prieigos prie interneto skirtumai tarp miesto ir kaimo gyventojų, Lietuvos gyventojai įgijo daugiau galimybių naudotis internetu tiek namuose, tiek viešose vietose. Elektroninės infrastruktūros projektai, užtikrindami galimybes visiems šalies gyventojams, nepaisant jų socialinės būklės ar geografinės padėties, naudotis informacinėmis technologijomis ir šių technologijų teikiamais informaciniais ištekliais, prisideda ir prie ES horizontalių politikų įgyvendinimo, ypač regioninės plėtros ir darnaus vystymosi skatinimo. Elektroninės infrastruktūros projektai iš visų finansuotų BPD 3.3 priemonės projektų padarė didžiausią teigiamą poveikį informacinei visuomenei, nes sukūrė trūkstamas prielaidas tolesnei jos plėtrai.

BPD 3.3 priemonė taip pat padėjo žymiai išplėsti gyventojams teikiamų viešųjų elektroninių paslaugų skaičių. Iš 17 viešųjų el. paslaugų, kurių plėtrai buvo skirtos BPD 3.3 priemonės lėšos, 14 yra skirtos gyventojams. Naujos viešosios elektroninės paslaugos gyventojams priskirtinos įvairioms informacinės visuomenės plėtros sritims – el. valdžios, el. sveikatos, el. turinio. Dalis šių paslaugų apima būtinųjų ir dažnai naudojamų viešųjų paslaugų grupę, pavyzdžiui, socialines išmokas ir kompensacijas, naudojamą viešuoju transportu, sveikatos apsaugos paslaugas. Vertinant pagal sukurtų viešųjų elektroninių paslaugų naudojimosi mastą, pakankamai didelę paklausą turi statybos leidimų išdavimo informacinė sistema, internetinė informacijos vertimo priemonė, elektroninis bilietas, virtuali bibliotekų informacinė sistema.

1 pavyzdys. Gyventojų naudojimasis sukurtomis viešosiomis el. paslaugomis

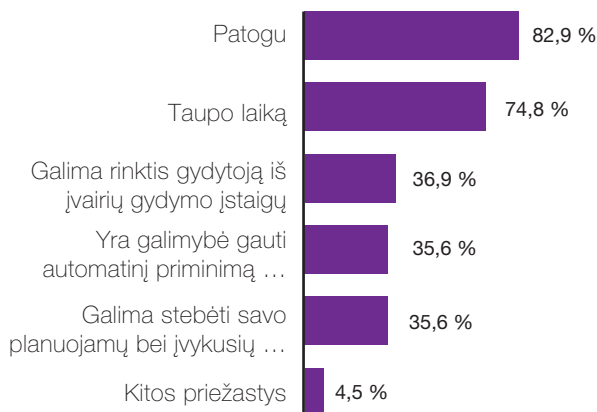
Projekto „Viešųjų paslaugų teikimo nuotoliniu ryšiu ir statybos leidimų informacinės sistemos, įgyvendinant elektroninės valdžios koncepciją (pagal ES programinius dokumentus) sukūrimo ir įdiegimo išplėtimo“ metu buvo sukurta elektroninė informacinė sistema „Infostatyba“, pasiekiama interneto svetainėje www.planuojustatyti.lt. Sistema leidžia nuotoliniu būdu pateikti ir išduoti įvairius statybų reguliavimo dokumentus.

2008 m. spalio 1 d. – 2009 m. rugsėjo 30 d. laikotarpiu informacinėje sistemoje įregistruoti 3853 prašymai išduoti projektavimo sąlygų sąvadą, 3042 prašymai išduoti statybos leidimą, 41 prašymas perregistruoti leidimą kito vardu, 4 prašymai pratęsti statybos leidimo galiojimą, 34 prašymai išduoti pažymą apie nebaigtą statybą, 268 prašymai pripažinti statinį tinkamu naudoti. Iš viso pateikti 7242 prašymai. Remiantis Statistikos departamento duomenų baze¹⁵, per 2008 m. IV ketv. – 2009 m. III ketv. iš viso buvo išduotas 6501 statybos leidimas, o remiantis projekto vykdytojo duomeni-

mis, per informacinę sistemą šiuo laikotarpiu išduoti 2486 statybos leidimai. Vadinas, pasinaudojant naująja el. paslauga, išduota 38 proc. visų statybos leidimų. Projekto vykdytojo teigimu, sistema populiaresnė tarp fizinių asmenų (statytojų) nei juridinių asmenų (statytojų): prašymus išduoti statybos leidimus pateikė apie 66 proc. fizinių asmenų, prašymus išduoti projektavimo sąlygų sąvadas – 73 proc. fizinių asmenų.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, per devynis 2010 metų mėnesius IS „Infostatyba“ pateikta 6 513 prašymų išduoti projektavimo sąlygų sąvada, 9 154 prašymų išduoti statybos leidimą, 175 prašymai perregistruoti leidimą kito vardu, 14 prašymų pratęsti statybos leidimo galiojimą, 2 279 prašymai išduoti pažymą apie nebaigtą statybą (pažyma apie statinio statybą be esminių nukrypimų nuo projekto), 3 235 prašymai pripažinti statinį tinkamu naudoti. Tuo pačiu laikotarpiu per IS „Infostatyba“ išduota 6 322 projektavimo sąlygų sąvada, 8 736 statybos leidimai, 2 951 statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktas, 1 943 pažymos apie nebaigtas statybas, iš viso – apie 20 000 dokumentų.¹⁶

11 pav. Priežastys, kodėl naudojama išankstinės pacientų registracijos internetu paslauga, n=222

Šaltinis: TNS Gallup apklausa „Išankstinės pacientų registracijos sistemos vertinimas: www.sergu.lt lankytojų apklausa“, 2009 m. rugsėjis.

15 Statistikos departamento duomenų bazės. „M4060301: Išduota leidimų naujų gyvenamųjų pastatų statybai. Požymiai: Statinių pagal tipą klasifikatorius (CC), ketvirtis“.

16 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

Siekiant sužinoti, kaip vartotojai vertina BPD 3.3 priemonės lėšomis sukurtos iš-ankstinės pacientų registracijos sistemos kokybę, patogumą naudotis bei teikiamos paslaugos naudą, vertinimo metu buvo atlikta interneto svetainės www.sergu.lt lankytojų apklausa. Kaip matyti iš 11 pav. pateiktų apklausos rezultatų, gyventojai ypač vertina sistemos patogumą (nurodė 83 proc. respondentų) ir laiko, reikalingo gauti paslaugą, taupymą (pažymėjo 75 proc. respondentų). Daugumai respondentų (73 proc.), kurie registravosi pas gydytoją per www.sergu.lt, techninio pobūdžio proble- mų registruojantis neiškilo, 89 proc. respondentų nurodė, kad šia paslauga ketina naudotis ir ateityje.

BPD 3.3. priemonės nauda verslui

Lietuvoje, kaip ir kitose ES šalyse narėse, verslo sektoriui teikiamos aukštesnio inte- raktyvumo viešosios elektroninės paslaugos, lyginant su teikiamomis gyventojams.¹⁷ Pagrindinė viešųjų paslaugų nauda verslui yra siejama su mažesniais veiklos kaštais (elektroninės transakcijos sutaupo paslaugų gavimo laiką ir, atitinkamai, kaštus) bei geresniu informacijos prieinamumu (pagal klasikinę ekonomikos teoriją, informaci- jos nepakankamumas yra priskiriamas prie rinkos trūkumų, ribojančių konkurenci- ją). Įgyvendinant BPD 3.3 priemonę, verslui buvo skirtos 9 elektroninės paslaugos: draudėjų aptarnavimo, viešųjų pirkimų vykdymo, statybos leidimų išdavimo, krovos operacijų Klaipėdos jūrų uoste, nekilnojamojo turto sandorių bei nuosavybės teisių įregistravimo, geografinės informacijos ir metaduomenų, teisinės informacijos ir inter- neto puslapių mašininio vertimo paslaugos. Pirmosios keturios priskirtinos pagrindi- nėms viešosioms paslaugoms, kurių plėtra numatyta pagal ES programinius doku- mentus. Šios viešosios paslaugos buvo perkeltos į elektroninę erdvę 3 elektroninės brandos lygiu (komunikacija, duomenų perdavimas vykdomi interaktyviai, paslauga suteikiama ne elektronine forma), išskyrus draudėjų aptarnavimą, kuris perkeltas 4 brandos lygiu ir tapo visiškai interaktyvus.

---

17 European Commission, Directorate General for Informatikon Society and MediaThe User Challenge Benchmarking The Supply Of Online Public Servines, 2007. – P.20.

Dauguma šių paslaugų yra būtinos verslo sektoriuje, todėl, bendrai vertinant, sukurtos naujos viešosios paslaugos prisideda prie verslo sektoriaus plėtros, mažindamos paslaugų gavimo kaštus. Kita vertus, daugiau būtinųjų viešųjų paslaugų galėtų tapti visiškai interaktyviomis. Remiantis statistika, Lietuvoje verslo įmonių naudojimas el. valdžios paslaugomis yra labai aukštas (beveik 90 proc. įmonių – tai viršija ES vidurkį), taigi išlieka poreikis kuo didesnį viešųjų paslaugų skaičių teikti aukščiausiu įmanomu elektroninės brandos lygiu ir realizuoti paslaugų teikimą taikant „vieno langelio“ principą.

2 pavyzdys. Verslui sukurtų el. paslaugų nauda ir naudojimo mastas.

◆ Projektas „Elektroninių SD formų priėmimo ir apdorojimo sistemos“ buvo skirtas pagerinti Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registrą. Buvo sukurta Elektroninė draudėjų aptarnavimo sistema (EDAS). Poreikis tokiai sistemai sukurti iš verslo sektoriaus buvo didelis: po mokesčių deklaracijų teikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai, antroji pagal aktualumą paslauga buvo teikti socialinio draudimo pranešimus ir prašymus bei gauti informaciją iš Sodros duomenų bazės.¹⁸ Pastebėtina, kad sistema privalomai turi naudotis įmonės, kuriose dirba 10 ir daugiau darbuotojų.¹⁹ Remiantis šio vertinimo metu iš projekto vykdytojo gautais duomenimis, 2009 m. spalį paslauga naudojosi 36 514 fizinių asmenų, kurie teikia SD pranešimus iš 48 tūkst. draudėjų (įmonių) – tai sudaro 58 proc. visų įmonių. Buvo planuota, kad 2009 m. pabaigoje sistema naudosis 80 proc. visų draudėjų. Per 2009 m. EDAS užsiregistravo 3 kartus daugiau naudotojų nei per 2008 m. Vidaus reikalų ministerijos užsakytas tyrimas²⁰ atskleidė, kad bendras viešosios el. paslaugos kokybės vertinimas yra aukštas – labai gerai ir gerai šią el. paslaugą įvertino 66,7 proc. apklaustų verslo įmonių.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, EDAS paslaugomis naudojosi 54 000 fizinių asmenų, kurie teikė 77 000 įmonių socialinio draudimo pranešimus. Tai sudarė

18 Socialinės ir ekonominės plėtros centro atlikta Viešųjų paslaugų, teikiamų informacinėmis technologijomis, esamos būklės analizė. – 2008 // <http://www.vrm.lt/index.php?id=528>

19 Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007–04–25 nutarimu Nr. 435.

20 Socialinės ir ekonominės plėtros centro atlikta Viešųjų paslaugų, teikiamų informacinėmis technologijomis, esamos būklės analizė. – 2008 // <http://www.vrm.lt/index.php?id=528>

59 % visų Lietuvos įmonių (draudėjų), teikiančių informaciją apie 90% visų Lietuvos apdraustųjų.²¹

◆ VĮ „Registų centras“ įgyvendinto projekto metu buvo sukurta Nekilnojamojo turto sandorių viešoji elektroninė paslauga (toliau – NETSVEP), leidžianti supaprastinti sandorių sudarymo tvarką, sutrumpinti nekilnojamojo turto sandorių įforminimo ir įregistravimo terminus, sutaupyti sandoryje dalyvaujančių subjektų laiką, atliekant visus sandoriui sudaryti reikiamus veiksmus tik pas notarą („vieno langelio“ principas), kai nekilnojamojo turto registro ir kadastro informacija elektroninėmis priemonėmis tiesiogiai yra teikiama notarams ir sandorio dalyviams notaro darbo vietoje, automatizuotai rengiami sandorio dokumentai, o informacija elektroninėmis priemonėmis perduodama Registų centrui. Iki tol nekilnojamojo turto sandorį sudaryti siekiantis subjektas mažiausiai du kartus turėdavo apsilankyti Registų centre. Remiantis vertinimo metu gautais duomenimis, 2009 m. rugsėjį su NETSVEP sistema dirbo 76 notarai (t. y. 28 proc. visų Lietuvoje dirbančių notarų biurų), per NETSVEP buvo gautas 1181 užsakymas pažymoms sandoriams, juridinių faktų ir teisių registravimui, sudaryta per 440 turto perleidimo sutarčių. Lyginant šiuos skaičius su visų nekilnojamojo turto sandorių statistika (vien per 2009 m. I–III ketv. sudaryta 42 526 nekilnojamojo turto sandoriai), matyti, kad 2009 m. NETSVEP sistema naudotasi pasyviai. 2010 m. duomenys rodo, kad NETSVEP naudojimo apimtys ženkliai išaugo. 2010 m. pradžioje NETSVEP sistema jau naudojosi 153 notarai, 2010 m. spalio mėn. – 201 notaras (iš 260). Per 2010 m. sausio–rugsėjo mėn. (t.y. devynis metų mėn.) per NETSVEP buvo pateikta 40,4 tūkst. užsakymų pažymoms sandoriams, juridinių faktų ir teisei registracijai; patvirtinta elektroniniu parašu virš 17 tūkst. sutarčių, kas sudarė 39 proc. visų nekilnojamojo turto perleidimo sandorių.²¹

Verslo sektorius naudą pajus ir iš BPD 3.3 priemonės lėšomis įgyvendintų elektroninės infrastruktūros projektų. Sukūrus RAIN tinklą, galimybę jungtis prie plačiajuosčio ryšio infrastruktūros įgijo kaimiškose šalies vietovėse esančios smulkiojo ir vidutinio verslo įmonės, o tai savo ruožtu skatina smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrą mažiau urbanizuotose vietovėse.

21 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

22 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

BPD 3.3. priemonės nauda viešajam sektoriui

Didžiausia elektroninės infrastruktūros ir elektroninių paslaugų nauda yra susijusi su išteklių, skirtų viešojo administravimo funkcijų vykdymui ir viešųjų paslaugų teikimui, sutaupymu, efektyvesniu šių paslaugų teikimu vartotojams (greitesnės, paprastesnės, pažangesnės procedūros) ir viešojo sektoriaus įvaizdžio gerinimu (didesnis gyventojų ir verslo subjektų pasitikėjimas valdžia, skaidresnis procesas ir pan.). Šios naudos buvo siekiama įgyvendinant visus BPD 3.3 priemonės projektus.

3 pavyzdys. Kaštų sutaupymas pereinant nuo tradicinės prie elektroninės paslaugos

◆ *Vertinimo metu atliktoje RAIN projekto atvejo studijoje buvo apskaičiuota, kokį ekonominį efektą šis projektas turi vienai sričiai – žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimui. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, 2009 m. deklaruodami žemės ūkio naudmenis ir pasėlius Lietuvos žemdirbiai iš viso pateikė 176 592 paraiškias, deklaravo 2 650 401,44 ha žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotų. Deklaracijos pateikimo metu žemdirbiai galėjo pasirinkti deklaracijos pateikimo būdą – elektroninį arba įbraižymą ranka. Iš 1 185 793 šalyje deklaruotų laukų, elektroniniu būdu išbraižyti 877 087 laukai (74 proc.), rankiniu būdu – 308 706 (26 proc.). Pasėlių laukus braižyti elektroniniu būdu bandė visos savivaldybės, o tik elektroniniu būdu – penkios savivaldybės (Anykščių, Druskininkų, Marijampolės, Radviliškio bei Rietavo). Savarankiškai pasėlių laukus elektroniniu būdu įbraižė 800 Lietuvos žemdirbių (daugiausiai – stambųjų ūkininkų ir žemės ūkio bendrovių). Elektroninį žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimą iš esmės įgalino RAIN infrastruktūra, kurios dėka interneto ryšys per atstumą įbraižant duomenis ar juos siunčiant dabar jau gali būti nepertraukiamas. Ekonominis deklaravimo efektas 2009 m. – 600 tūkst. sutaupytų A3 formato popieriaus lapų, arba 30 tonų popieriaus. Darant prielaidą, kad vieno tokio lapo nespaldymo spausdinimo savikaina yra 20 ct, 2009 m. buvo sutaupyta 120 tūkst. Lt vien tik spausdinimo išlaidoms.*

Elektroninis žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklarasavimas taip pat mažina klaidų tikimybę (leidžia nustatyti dvigubą deklaravimą, viršdeklaravimą ir pan.) ir taupo tiek žemdirbių, tiek paraiškas tikrinančių institucijų darbo laiką, o laiko sąnaudų sutaupymas taip pat prisideda prie ekonominio el. paslaugos efekto.

◆ *Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo sistema (toliau – VAISIS) susideda iš dviejų pagrindinių dalių: duomenų mainų platformos ir centrinio elektroninių paslaugų portalo „Elektroniniai valdžios vartai“ (www.epaslaugos.lt, www.evaldzia.lt). VAISIS teikiamos šios centralizuotos sisteminės paslaugos, skirtos viešosioms paslaugoms kurti, teikti ir stebėti: duomenų gavimas naudojantis žiniatinklio paslaugomis (angl. web services); asmens tapatybės nustatymas; mokėjimas už aptarnavimą; VAISIS paslaugų gavėjų, neturinčių savos infrastruktūros elektroninėms paslaugoms teikti, elektroninių paslaugų konstravimo ir teikimo per VAISIS paslauga; viešųjų ir administracinių paslaugų aprašų talpinimas; teikiamų e. paslaugų proceso stebėseną.*

VAISIS naudojimo ekonominė nauda:

- *Centralizuotas asmens tapatybės nustatymas leidžia sutaupyti kelis milijonus litų (pvz. už asmens tapatybės nustatymo ir el. parašo funkcionalumą įdiegimą panaudojant nacionalinę asmens tapatybės kortelę vienai institucijai 2009 m. rinkoje buvo prašoma nuo 70 iki 90 tūkstančių litų; naudojant atitinkamą jau sukurtą VAISIS funkcionalumą 80 institucijų, būtų sutaupyta iki 7,2 mln. litų);*
- *Centralizuotas apmokėjimo už duomenų teikimą sprendimas leidžia sutaupyti kelis milijonus litų (sprendimo sukūrimo kaina rinkoje – apie 60 tūkst. Lt; naudojant atitinkamą jau sukurtą VAISIS funkcionalumą 80 institucijų, būtų sutaupyta iki 4,8 mln. Lt);*
- *Sumažintas integracinių platformų poreikis, pasinaudojant VAISIS funkcionalumais, leidžia sutaupyti kelias dešimtis milijonų litų.*

Nuo 2010 m. II pusmečio institucijos gali naudotis patobulinta mokėjimo už aptarnavimą paslauga; sudaryta galimybė atlikti atsiskaitymus realiu laiku, naudojantis konkurso būdu atrinkto tarpininko AB „Lietuvos paštas“ paslaugomis. Nuo 2010 metu I ketv. asmens tapatybę galima nustatyti ne tik naudojant elektroninės bankininkystės sistemas, bet ir naująją asmens tapatybės kortelę, VĮ „Registru centras“ ir UAB „Skaitmeninio sertifikavimo centras“ išduotus sertifikatus.²³

---

²³ Papildoma medžiaga apie VAISIS parengta pagal projekto vykdytojo pateiktą atnaujintą informaciją.

Įgyvendinus BPD 3.3 priemonę, viešasis sektorius pajuto paramos naudą ir tiesiogiai. Visų pirma, infrastruktūros plėtra leido pagerinti viešojo administravimo institucijų darbo sąlygas kaimo bei mažiau urbanizuotose vietovėse, kur prie plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo buvo prijungtos kaimo seniūnijos, viešosios įstaigos. RAIN projekto dėka internetas tapo prieinamas 468 Lietuvos kaimiškosioms seniūnijoms (iš kurių 241 neturėjo jokios interneto prieigos), 51 savivaldybei. Projektas „Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo sukūrimas Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybėse“ leido interneto prieigą suteikti 32 viešosioms įstaigoms regione.

SVDPT projekto metu buvo sukurtas saugus valstybinio duomenų perdavimo tinklas, aprėpiantis visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Tinklas yra sujungtas ir su Europos Sąjungos institucijų administracijų sTESTA (angl. *secure Trans European Services for Telematics between Administrations*) tinklu, prie kurio yra prijungti ES valstybių administracijų tinklai. Centrinės dalies greitaveika siekia 1Gb/s. Taigi Lietuvos viešųjų institucijų darbuotojams sudarytos sąlygos greitai, efektyviai ir saugiai keistis elektroninio formato duomenimis tarp valdžios institucijų šalies bei ES mastu. Darbuotojams tapo prieinamos ES institucijų, ES valstybių el. valdžios paslaugos. Be to, greitesnis darbuotojų komunikavimas ir centralizuotas didesnės dalies valstybės IRT sektoriaus administravimas turėtų leisti sumažinti viešojo administravimo kaštus.²⁴ Kol kas prie tinklo prijungta mažiau GIS duomenų generuotojų ir vartotojų – 11 (planuota 17), tačiau prijungta daugiau institucijų – 967 (buvo numatyta prijungti 400). 2008 m. tinklu jau naudojosi tokios institucijos kaip Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, ministerijos, apskričių administracijos, teismai, mokesčių inspekcijos, savivaldybių administracijos, seniūnijos ir kitos.²⁵ 2010 m. spalio mėn. duomenimis, prie tinklo buvo prijungtos 1108 institucijos, o prie tinklo prisijungusių GIS duomenų generuotojų ir vartotojų skaičius siekė 473.²⁶

2008 m. projekte „Valstybinių institucijų informacinių sistemų saugos (VISS)“ įdiegta papildoma bei sustiprinta esama rezervinio duomenų kopijavimo, informacinių sistemų infrastruktūros stebėjimo ir valdymo, paslaugų lygio valdymo, įsilaužimo aptikimo bei kita aktuali įranga Vidaus reikalų ministerijoje, Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.²⁷ Taigi VISS kartu su SVDPT projektu

24 Planuojama, kad dėl sutaupyto darbuotojų darbo valandų kasmet bus sutaupyta apie 15 mln. Lt, dėl sumažėjusių išlaidų IT paslaugoms kasmet bus sutaupyta apie 9 mln. Lt.

25 Valstybės ilgalaikės raidos strategijos įgyvendinimo 2008 m. ataskaita.

26 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

27 Ibid.

sudarė galimybes padidinti perduodamų duomenų saugumą elektroninėje erdvėje, taip prisidedant prie viešųjų el. paslaugų plėtros bei administravimo kaštų mažėjimo.

Kitas svarbus projektas – „Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo – sistemų sąveikos gebos sukūrimas“ (VAISIS). Šio projekto įvykdymo rezultatas – vieninga valstybės institucijų informacinių sistemų ir registų duomenų apsikeitimo sistema, leidžianti institucijoms, dalyvaujančioms duomenų mainuose, paprasčiau ir greičiau gauti duomenis iš kitų institucijų, taip pat paprasčiau, sparčiau ir mažesnėmis sąnaudomis perkelti bei teikti administracines ir viešąsias paslaugas elektroninėje terpėje, panaudojant unifikuotus sprendimus. Valstybės, savivaldos ir kitos institucijos, naudodamos pažangiausias technologijas, iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos gali gauti duomenų apie juridinių asmenų įsiskolinimus, taip pat tarpinstitucinėje duomenų mainų sąsajoje naudojamos įvairios žiniatinklio paslaugos (ang. *webservices*) duomenims gauti, teikiant viešąsias ir administracines paslaugas elektroninėje terpėje „vieno langelio“ principu.

BPD 3.3 priemonės įtaka teminių informacinės visuomenės sričių plėtrai

Kaip ir buvo planuota BPD programavimo metu, BPD 3.3 priemonės įgyvendinimas turėjo įtakos atskirų teminių informacinės visuomenės plėtros sričių plėtrai: el. valdžiai, el. turiniui ir el. sveikatai. Didžiausia įtaka matyti el. valdžios sričiai.

Šios srities plėtrą galima vertinti remiantis ES išskirtais 5 el. valdžios prioritetais²⁸, kuriais siekiama: (I) užtikrinti, kad visi gyventojai turėtų galimybę lengvai naudotis

---

²⁸ 2010 m. valdžios veiksmų planas: e. valdžios plėtros spartinimas Europoje visų labui. KOM(2006) 173 galutinis

patikimomis ir naujoviškais paslaugomis, (II) didinti administracinį efektyvumą ir našumą, (III) vykdyti elektroninius viešuosius pirkimus, (IV) užtikrinti prieigą prie viešųjų paslaugų; (V) skatinti el. dalyvavimą ir demokratiją.

Tokie elektroninės infrastruktūros projektai kaip RAIN ir „Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo sukūrimas Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybėse“ sudarė galimybes plačiajuosčiu ryšiu naudotis 300 – 370 tūkst. kaimiškiųjų vietovių gyventojų (pirmasis ES el. valdžios prioritetas) ir tuo pačiu buvo svarbūs elektroninio viešojo administravimo plėtrai (antrasis ES el. valdžios prioritetas). Šie projektai prisidėjo prie viešojo administravimo plėtos, kadangi sujungė kaimo seniūnijas, viešąsias įstaigas ir institucijas, sukūrė patikimą prieigą prie plačiajuosčio ryšio. SVDPT, VISS ir VALSIS projektų įgyvendinimas leido sukurti patikimą duomenų perdavimo būdą tarp valdžios institucijų bei jas sujungti su tarptautiniu ES institucijų administracijų tTESTA tinklu. Minėtų projektų įgyvendinimas yra svarbus indėlis į viešojo administravimo efektyvumo ir našumo didinimą: mažėja institucijų komunikacijos kaštai, saugiau platinama informacija, pagreitinami darbo tempai. Be to, VALSIS projektas per portalą „Elektroniniai valdžios vartai“ užtikrino vieningą prieigą prie šiuo metu Lietuvoje teikiamų el. viešųjų paslaugų (tai ketvirtasis ES el. valdžios prioritetas).

Trečiasis el. valdžios prioritetas – vykdyti elektroninius viešuosius pirkimus buvo įgyvendinamas projektu „Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtos“. Projekto, kuriuo siekta didinti viešųjų pirkimų efektyvumą (įsigyjamų prekių, paslaugų ir darbų kainos mažinimą, pirkimų laiko sutrumpinimą ir pirkimų skaidrumo didinimą), metu buvo sukurta viešųjų pirkimų informacinė sistema. Prognozuotina, kad šio projekto ekonominė nauda gali būti viena reikšmingiausių lyginant su kitais BPD 3.3 priemonės projektais, kurių metu buvo kuriamos viešosios el. paslaugos. Kasmet Lietuvoje viešųjų pirkimų vertė siekia apie 13 proc. Lietuvos bendrojo vidaus produkto²⁹, todėl sutrumpėjęs pirkimų ciklas, viešųjų pirkimų organizavimo kaštų sumažėjimas, tiekėjų konkurencijos skatinimas ir didesnis skaidrumas prisidės prie viešųjų pirkimų proceso optimizavimo. Viešųjų pirkimų tarnybos pateiktais duomenimis, 2009 m. spalį CV-PIS buvo įregistruotos 3635 perkančiosios organizacijos. Visos CV-PIS registruotos perkančiosios organizacijos, vykdydamos viešuosius pirkimus arba dalyvaudamos juose, jau naudojos viešųjų pirkimų informacine sistema, tačiau iki 2009 m. spalio

29 Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009–2011 m. institucijos strateginiame veiklos plane nurodoma, kad „bendra 2005 m. Lietuvoje atliktų viešųjų pirkimų vertė – apie 8,6 mlrd. litų, 2006 m. – apie 10,9 mlrd. litų, 2007 m. – apie 13,3 mlrd. litų, 2008 m. – apie 13,35 mlrd. litų. Tai sudaro per 13 proc. Lietuvos bendrojo vidaus produkto.“

mėn. elektroniniu būdu buvo įvykdyti ar vykdomi tik 65 pirkimai, t. y. 1,5 proc. nuo visų 2009 m. viešųjų pirkimų³⁰. Proveržio šioje srityje buvo laukiama 2010 m.: pagal naujausią Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimą³¹ visos perkančiosios organizacijos nuo 2010 m. įpareigtos kasmet ne mažiau kaip 50 procentų pirkimų vykdyti elektroniniu būdu. Šios prognozės pasitvirtino: 2010 m. I ketvirtį visi viešieji pirkimai sudarė 2808, elektroniniai viešieji pirkimai – 1590, t.y. apie 57 proc. visų pirkimų; 2010 m. II ketvirtį visi viešieji pirkimai sudarė 2715, elektroniniai viešieji pirkimai – 2441, t.y. 90 proc. visų viešųjų pirkimų; 2010 m. spalio mėn. CVPIS naudotojų skaičius buvo 25,8 tūkst. (iš jų 13 tūkst. buvo perkančiųjų organizacijų, 12,8 tūkst. – tiekėjų atstovai). Sistemoje buvo registruota 12,2 tūkst. organizacijų (5 tūkst. perkančiųjų organizacijų, 7 tūkst. tiekėjų atstovų).³²

Lietuviško elektroninio turinio kūrimas yra dar viena aktuali sritis siekiant įgyvendinti el. valdžios prioritetus. Projektai „Integralios virtualios bibliotekų informacinės sistemos sukūrimas“ ir „Televizijos produkcijos virtualios bibliotekos, užtikrinančios viešą el. prieigą prie Lietuvos audiovizualinio paveldo, įamžinto Lietuvos televizijos (LTV) programose, sukūrimas ir tęstinio šio paveldo skaitmenizavimo, išsaugojimo bei prieinamumo visuomenei užtikrinimas“ buvo skirti perkelti į elektroninę erdvę reikšmingą lietuvių kalbos ir kultūros paveldo dalį ir taip paskatinti domėjimąsi Lietuvos istorijos, kultūros, meno paveldu. Pirmojo projekto vykdytojo duomenimis, sukurtame interneto portale www.epaveldas.lt 2008 m. spalio – 2009 m. spalio mėn. apsilankė apie 154 tūkst. vartotojų, kurie peržiūrėjo beveik 650 tūkst. vnt. suskaitmenintos medžiagos, o planuotas 40 tūkst. apsilankymų per metus skaičius buvo viršytas jau pirmais metais po projekto įgyvendinimo. 2010 m. spalio mėn. duomenimis, per devynis 2010 m. mėnesius portale apsilankė 94 221 lankytojas (vien per 2010 m. rugsėjo mėn. portale užfiksuota apie 9000 virtualių apsilankymų), suskaitmenintos medžiagos peržiūrų skaičius – 686 009 atsisųstųjų vaizdų.³³ Pagal antrojo projekto vykdytojo pateiktą informaciją, projekto rezultatais, pateikiamais interneto portale

---

30 Projekto vykdytojo vertintojams pateikta informacija.

31 2009–09–01 Viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnio redakcija: „Perkančioji organizacija, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulinės įstaigas užsienyje ir Lietuvos Respublikos atstovybes prie tarptautinių organizacijų, turi užtikrinti, kad prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai, atliekami Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos priemonėmis <...> kiekvienais kalendoriniais metais sudarytų ne mažiau kaip 50 procentų perkančiosios organizacijos viešųjų pirkimų bendrosios vertės.“

32 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

33 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

www.lrt.lt/fondas, auđojasi apie 3800 registruotų vartotojų, atlikta beveik 130 tūkst. paieškos užklausų. 2010 m. spalio mėn. duomenimis, sistema turėjo 5 729 registruotus vartotojus, dar 107 tūkst. vartotojų ja naudojosi anonimiškai, 2009 m. sausio – 2010 m. spalio mėn. laikotarpiu atlikta daugiau kaip 106,5 tūkst. detaliųjų paieškų ir virš 137 tūkst. pilnateksčių paieškų.³⁴

Dar vienas projektas, skirtas elektroninio turinio lietuvių kalba kūrimui, prisidėjo sprendžiant interneto vartotojų nepakankamo anglų kalbos žinojimo problemą. BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuoto projekto „Internetinės informacijos vertimo priemonės sukūrimas“ dėka buvo sukurta interneto svetainė, leidžianti per labai trumpą laiką išversti tekstinę informaciją ar visą interneto puslapį iš anglų kalbos į lietuvių kalbą. Ši nemokama priemonė padeda kompiuteriu ir internetu naudotis asmenims, kurie dėl kalbos barjero to daryti negalėtų. Projekto vykdytojo duomenimis, nuo projekto įgyvendinimo pabaigos (2008 m. II ketv.) atlikta maždaug 41,3 mln. vertimų. 2010 m. rugsėjo mėn. duomenimis, per vieną metų ketvirtį apytiksliai atliekama 45 mln. vertimų, vartotojų skaičius sistemoje – 57,5 tūkst.³⁵

Paminėtinas ir BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuotas projektas „Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros išvystymas“ (toliau – LGII projektas), kuris iš esmės įdiegė naują informacinės visuomenės sritį – el. geografiją ir sukūrė Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros branduolį.

4 pavyzdys. GIS projektas.

LGII projektu siekta (1) integruoti nacionalinės apimties viešojo sektoriaus geografinę, pagrindinių valstybės registry, statistinę ir kitą geografiškai susijamą informaciją taip, kad įvairius duomenų rinkinius, valdomus skirtingų institucijų, būtų galima internetu pasiekti, išsirinkti ir naudoti kaip visumą bei (2) plėtoti metodinį pagrindą geografinėi informacijai dokumentuoti, tvarkyti ir naudoti priimant sprendimus įvairiose valdymo ir plėtros srityse. Projekto tikslinės grupės buvo gyventojai, valdžios ir valdymo bei švietimo ir mokslo institucijos, verslo įmonės. Pagal pasiekimų rodiklius, projektas buvo įgyvendintas labai sėkmingai: sukurtos dvi viešosios el. paslaugos*, o visi planuoti pasiekimo rodikliai pasiekti arba viršyti. Buvo planuota, kad po projekto įgyvendinimo

34 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

35 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

kasmet bus 60 naujų Geografinių duomenų paslaugų portalo registruotų vartotojų. Nuo 2009 m. sausio mėnesio jau yra 116 naujų registruotų vartotojų: 34 proc. jų sudaro valstybės institucijos ir įmonės, 30 proc. – apskričių ir savivaldybių administracijos, 7 proc. – mokslo įstaigos ir 19 proc. – kitos įmonės.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, bendras geografinių duomenų paslaugų portalo registruotų vartotojų skaičius sudarė 818 naudotojų. Nuo 2009 m. spalio mėn. iki 2010 m. spalio mėn., t.y. per metus, portale užsiregistravo 470 naujų vartotojų (planuotas rodiklis – 60 naujų vartotojų per metus). 2010 m. per devynis mėn. mėnesius iš viso buvo 13 514 apsilankusių naudotojų, per dieną vidutiniškai peržiūrėta 3 300 portalo puslapių, vidutinis naudotojų skaičius per dieną – 71 vartotojas.³⁶

* Galutinėje GIS projekto ataskaitoje priskaičiuota 12 viešųjų el. paslaugų, tačiau šio vertinimo metu įvedus vienodą visoms BPD 3.3 priemonės lėšomis sukurtų viešųjų el. paslaugų skaičiavimą, šio projekto pasiekimo rodiklį vertintojai sumažino iki 2.

Paskutinis el. valdžios prioritetas – elektroninio dalyvavimo ir demokratijos skatinimas – BPD 3.3 priemonės lėšomis nebuvo įgyvendinamas.

Elektroninės sveikatos paslaugos per visą BPD laikotarpį buvo įvardinamos kaip vienos aktualiausių gyventojams. Atsižvelgiant į poreikį elektroninės sveikatos paslaugoms, BPD 3.3 priemonės lėšomis buvo finansuoti 2 projektai. Vienas iš jų – „Išankstinė pacientų registracijos sistema“, kuriame dalyvavo 20 Lietuvos gydymo įstaigų. Remiantis projekto vykdytojo pateikta statistika, 2009 m. besiregistruojančių per šią sistemą pacientų skaičius buvo nedidelis – sudarė tik 6,6 proc. nuo visų išankstinių registracijų projekte dalyvavusiose įstaigose skaičiaus; 2010 m. spalio mėn. duomenimis, bendras išankstinių registracijų skaičius per metus buvo 2 310 054, išankstinių registracijų portale www.sergu.lt skaičius – 200 429, tai sudarė 8,7 % nuo bendro išankstinio registracijų skaičiaus per metus.³⁷ Vertinimo metu atliktos apklausos duomenimis, išankstinės registracijos pas gydytoją sistema dažniausiai naudojasi internete informacijos ieškantys šalies gyventojai, tačiau didžioji dalis Lietuvos piliečių tebesirenka tradicines registracijos formas.

---

³⁶ Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

³⁷ Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

Kitas, su elektroninės sveikatos plėtra susijęs BPD 3.3 priemonės projektas buvo „E. sveikatos paslaugos“. Projekto tikslas buvo pradėti įgyvendinti vieningą, visą Lietuvą apimančią ir tarptautiniais standartais paremtą elektroninės sveikatos bei sveikatos priežiūros įrašų sistemą (sukurti elektroninę paciento kortelę). Projektas nebuvo įvykdytas planuota apimtimi. Įgyvendinimo metu buvo atskirta Nacionalinės el. sveikatos sistemos (NESS) branduolio dalis, o BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuotas tik projekto partnerių – trijų respublikinių klinikų – vidinių funkcijų automatizavimas. Kol nėra sukurta trūkstama NESS branduolio dalis, tol viešoji elektroninės sveikatos paslauga neveikia visa apimtimi – t.y. tarp sveikatos priežiūros įstaigų nėra galimybės keistis pacientų sveikatos priežiūros įrašais.

BPD 3.3 poveikis ir tęstinumas

BPD 3.3 priemonės projektai labiausiai prisidėjo įgyvendinant pirmąjį ir ketvirtąjį uždavinius, t.y. padėjo (1) modernizuoti viešojo administravimo sektorių didinant valdžios institucijų veiklos veiksmingumą ir atvirumą, plėtojant elektronines viešąsias paslaugas ir plečiant internete esančius viešosios informacijos šaltinius; (2) užtikrinti galimybes visiems šalies gyventojams, nepaisant jų socialinės būklės ar geografinės padėties, naudotis informacinėmis technologijomis ir šių technologijų teikiamais informaciniais išteklių. Todėl išskirtini tokie svarbiausi BPD 3.3 priemonės įgyvendinimo ilgalaikiai socialiniai – ekonominiai padariniai: (1) pagerėjusi prieiga prie interneto ryšio ir viešųjų el. paslaugų; (2) viešųjų el. paslaugų sistemos išplėtimas; (3) padidėjęs IRT taikymo ir naudojimo augimas; (4) teigiamas poveikis horizontaliosioms ES politikoms, ypač regioninei plėtrai ir darniam vystymuisi.

Pagerėjusi prieiga prie interneto ryšio ir viešųjų el. paslaugų

BPD 3.3 priemonė žymiai prisidėjo sprendžiant IRT infrastruktūros trūkumus. Priemonė leido išplėsti plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklą Lietuvoje ir pagerinti jo kokybę, sudarė sąlygas kokybišku internetu naudotis net tose teritorijose, kuriose iki tol bet koks interneto ryšys buvo neprieinamas. Šis esminis pokytis ekonomiškai naudingas kaimiškųjų teritorijų gyventojams ir verslo sektoriui, nes sudaro sąlygas gauti operatorių teikiamas spartaus interneto paslaugas, lygiavertes miestų gyventojų gaunamoms paslaugoms. 2009 m. spalio mėn. paskelbtame IT kompanijos Cisco užsakymu atliktame 66 pasaulio šalių plačiajuosčio ryšio kokybės kasmetiniame įvertinime Lietuva pirmą sykį pateko į ateičiai pasiruošusių (angl. *ready for tomorrow*) valstybių penketuką.³⁸ Be to, poveikis teigiamas ir socialine prasme, nes ne tik sudarytos sąlygos privatiems vartotojams naudotis internetu, bet ir sukurtas nemokamų viešųjų interneto prieigos taškų tinklas, įgalinantis internetu naudotis tuos žmones, kurie neturi galimybių įsigyti kompiuterį savo namų ūkiui.

Viešųjų el. paslaugų sistemos išplėtimas

BPD 3.3 priemonės poveikis plečiant elektroninį turinį akivaizdus. BPD 3.3 priemonė investavo į pagrindines, būtiniausias viešąsias el. paslaugas, todėl galima prognozuoti, kad jų naudojimas ateityje augs. Viešųjų el. paslaugų plėtros ekonominis poveikis jaučiamas ir tarp paslaugos teikėjų, ir tarp vartotojų – sumažėja paslaugų teikimo ir gavimo kaštai, laiko sąnaudos. Be to, interaktyvumas gali pagerinti paslaugos kokybę (pavyzdžiui, išankstinė pacientų registracijos sistema pacientams leidžia ne tik užsiregistruoti pas gydytoją, bet ir gauti informacijos apie sveikatos apsaugos institucijas, teikiamas paslaugas ir kt.), ilguoju laikotarpiu – ir viešosios politikos kokybės gerėjimą.

Nagrinėjant BPD 3.3 priemonės paramos poveikį viešųjų el. paslaugų sistemai, atskirai paminėtina el. valdžios sritis, kuriai BPD 3.3 priemonės įgyvendinimas turėjo reikšmingą teigiamą poveikį. Pirmą, IRT infrastruktūros plėtra leido modernizuoti viešojo administravimo sektorių: interneto prieigą įdiegti iki šiol jos neturėjusiuose viešojo administravimo padaliniuose, sujungti platų institucijų ratą į saugų duomenų keitimosi ir perdavimo tinklą. Antra, plėtra vyko ir elektroninio turinio srityje. Pusė sukurtų viešųjų el. paslaugų patenka į pagrindinių viešųjų paslaugų sąrašą³⁹, jų plėtra yra svarbi tiek viešojo sektoriaus darbo gerinimui, tiek tikslinėms vartotojų grupėms, kadangi tai yra vienos iš reikalingiausių ir dažniausiai naudojamų viešųjų paslaugų. Be to, nau-

---

38 Cisco kompanijos užsakymu tyrimą atliko Oksfordo universiteto Saido verslo mokykla ir Oviedo universiteto taikomosios ekonomikos departamentas. Tyrimo metu buvo vertinama ne tik plačiajuosčio ryšio skvarba, bet ir jo kokybė, kuomet atlikta 24 milijonai greičio bandymų kopijuojant informaciją iš interneto ir ją ten įdedant per interneto svetainę speedtest.net. Pasirengimas ateičiai buvo vertinamas kaip galimybė šalyje pasiekti vidutinišką 11.25 Mbps kopijavimo (*download*) ir 5 Mbps talpinimo (*upload*) greitį būsimosioms internetinėms technologijoms (pvz., didelės raiškos vaizdo transliacijoms). 2008 m. vertinime, pasirengimo ateičiai lygį atitiko tik Japonija. Pirmą sykį į penketuką šiemet patekusi Lietuva užėmė ketvirtąją vietą. Ekspertų vertinimu, valstybių diferenciaciją nulėmė būtent diegiamo plačiajuosčio ryšio technologiniai sprendimai. Kita vertus, būtina pažymėti, kad tai tik galimybių tyrimas. Pagal „šios dienos aktualių poreikių tenkinimo“ rodiklį Lietuva tarp lyderių nepateko. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/8282839.stm>

39 Pagal 2002 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 2115 „Dėl Elektroninės valdžios koncepcijos patvirtinimo“ 2 priede sudarytą pagrindinių viešųjų paslaugų sąrašą, kurių plėtra numatyta pagal Europos Sąjungos programinius dokumentus.

josios interaktyvios el. paslaugos, kurios yra aiškios, saugios, patogios, atviros (pvz. vartotojas gali sekti jų teikimo eigą, gauti jas „vieno langelio“ principu), turėtų prisidėti ir prie didėjančio vartotojų pasitikėjimo viešojo sektoriaus institucijomis.

IRT taikymo ir naudojimo augimas

Remiantis BPD 3.3 priemonės intervencijos logika, pirmieji du padariniai (elektroninio turinio plėtra ir padidėjusios galimybės naudotis elektroniniu turiniu) lėmė trečiąjį padarinį – išaugo IRT naudojimas ir taikymas. 2004–2008 m. namų ūkių apsirūpinimas kompiuteriais ir interneto prieiga ženkliai didėjo. Gana sudėtinga išskirti BPD 3.3 priemonės tiesioginį efektą šiam augimui, tačiau vertinant įgyvendintų projektų kompleksiskumą, BPD 3.3 priemonė neabejotinai teigiamai paveikė IRT naudojimą ir taikymą.

Teigiamas poveikis horizontaliosioms ES politikoms

Informacinė visuomenė yra ES struktūrinių fondų panaudojimo horizontalusis prioritetas, o BPD 3.3 priemonė buvo skirta tiesiogiai jam įgyvendinti. Tačiau teigiamą poveikį šios priemonės parama turėjo ir kitiems horizontaliesiems prioritetams. BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuoti projektai teigiamai paveikė darnaus vystymosi, lygių galimybių ir regioninės plėtros prioritetus.

Prie regioninės plėtros ir sumažėjusios skaitmeninės skirties tarp miesto ir kaimo gyventojų labiausiai prisidėjo elektroninės infrastruktūros projektų įgyvendinimas.

Remiantis Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo įsisavinant 2007–2013 metų Euro-

pos Sąjungos struktūrinę paramą⁴⁰ gairėmis ir jose pateikiama darnaus vystymosi samprata⁴¹, į šio principo įgyvendinimą labiausiai buvo orientuoti du elektroninės sveikatos projektai. Galima teigti, kad šiais projektais, užtikrinant šiuolaikinę ir modernią sveikatos priežiūrą, diegiant naujas technologijas, optimizuojant sveikatos priežiūros paslaugas, yra mažinamos grėsmės visuomenės sveikatai. Darnaus vystymosi principą traktuojant plačiau, taip kaip jis apibrėžiamas ir matuojamas 2006 m. atnaujintoje ES darnaus vystymosi strategijoje,⁴² galima konstatuoti, kad visi BPD 3.3 priemonės finansuoti projektai kaip pagrindinį tikslą turėjo ne tik informacinės visuomenės, bet ir darnaus vystymosi prioritetą. Šie projektai, plėsdami el. valdžios paslaugų pasiūlą ir sudarydami geresnes sąlygas jų paklausai, skatino gero valdymo principo, priartinančio valdžią prie piliečių, įgyvendinimą.

Didžiausią teigiamą poveikį turėję projektai

Elektroninės infrastruktūros plėtros projektai

Iš elektroninės infrastruktūros projektų, reikšmingiausiais galima būtų įvardyti RAIN ir VIPT projektus. Pirmasis projektas leido panaikinti plačiajuosčio ryšio tinklo aprėpties skirtumus tarp kaimiškųjų ir miesto vietovių. Jau 2008 m. naujasis ryšys papildomai aprėpė 300–370 tūkst. kaimiškųjų vietovių gyventojų (iš 1,1 milijono). Be to, įgyvendinant tęstinį projektą, iki 2013 m. planuojama išplėsti tinklo aprėptį iki maždaug 750 tūkst. kaimiškųjų teritorijų gyventojų, t. y. 98 proc. kaimiškosios teritorijos.⁴³

40 Gaires 2009 m. kovą parengė Horizontaliųjų prioritetų įgyvendinimo priežiūros darbo grupė, sudaryta 2008 m. balandžio 15 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-138.

41 Darnasis vystymasis – ekonomikos, socialinės plėtros ir aplinkos apsaugos tikslų derinimas atkreipiant dėmesį į daugialypę jų tarpusavio priklausomybę bei numatomus įgyvendinimo padarinius. Pagrindiniai darnaus vystymosi tikslai: klimato kaitos švelninimas; transporto vystymas mažinant poveikį aplinkai; darnios gamybos ir vartojimo skatinimas; gamtinių išteklių geresnis valdymas; skurdo ir socialinės atskirties mažinimas; grėsmių visuomenės sveikatai mažinimas; demografinių problemų sprendimas.

42 Išskiriamas ir geresnio valdymo skatinimas bei tokie jo rodikliai kaip el. valdžios paslaugų pasiūlos rodiklis – 20 pagrindinių el. paslaugų prieinamumo lygis – ir paklausos rodiklis – naudojimosi el. valdžios paslaugomis lygis. Šaltinis: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/sdi/indicators/theme10>

43 Europos Komisijos sprendimas K(2009)5808 „Valstybės pagalba N 183/2009 – Lietuva. Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuosčio tinklo plėtra.“

Tokiu būdu Lietuvoje praktiškai nebelieka fizinių apribojimų naudotis internetu tiek kaimiškiose, tiek miesto vietovėse. 2009 m. buvo sudarytos sutartys su 22 operatoriais, nauju plačiajuosčių duomenų perdavimo tinklu naudojosi 25 tūkst. abonentų (2010 m. spalio mėn. buvo sudarytos sutartys su 29 operatoriais, tinklo paslaugomis naudojosi apie 30 tūkst. abonentų⁴⁴). Interneto vartotojų skaičius 2009 m. kaimiškiose vietovėse padidėjo daugiau nei planuota – iki 43 proc. Viešosiose administravimo, švietimo ir sveikatos įstaigose plačiajuostis ryšys įvestas 468 Lietuvos kaimiškiose seniūnijose, iš kurių 241 anksčiau neturėjo jokios interneto prieigos, 51 savivaldybėje, taip pat maždaug 300 kaimiškųjų vietovių mokyklų. Plačiajuosčio ryšio skvarba 2004–2008 m. laikotarpiu Lietuvoje išaugo daugiau nei 6 kartus (iki 16,1 proc. 2008 m.), tačiau dar 5,6 proc. atsiliekama nuo ES vidurkio. Nors negalima teigti, kad šis teigiamas pokytis yra tik RAIN projekto rezultatas, vis dėlto šio projekto įnašas neabejotinai buvo didžiausias.

RAIN projektas išplėtė galimybes prisijungti prie interneto ryšio, tuo tarpu VIPT projekto metu buvo įdiegti viešieji tiesioginės prieigos prie interneto taškai. Iš viso nuošalioje kaimo vietovėse įsteigta 400 naujų VIPT ir modernizuoti 83 jau veikiantys. Šių taškų lankymas yra didelis – vien per 2008 m. juose apsilankė 2,3 mln. lankytojų. 2009 m. – 2010 m. duomenimis, VIPT kompiuterių panaudojimo koeficientas siekė 29 % proc., t.y. VIPT įrengtose darbo vietose gyventojai per metus praleidžia beveik 1 mln. valandų.⁴⁵ VIPT atlieka kelias funkcijas: viešųjų paslaugų centro, bendruomenės centro, mokymo ir žinių centro. Naudojimasis VIPT paslaugomis neabejotinai skatina susidomėjimą IRT ir prisideda didinant gyventojų elektroninius gebėjimus. Steigiant VIPT ne tik suteikiama interneto prieiga jos neturintiems gyventojams, bet taip pat tikimasi, kad dalis lankytojų pajus interneto naudą ir ateityje įsives jį namuose.⁴⁶

Netiesioginis RAIN ir VIPT projektų poveikis – išaugęs viešųjų el. paslaugų naudojimas, ypač kaimo vietovėse. 2004–2008 m. maždaug dvigubai išaugo bendras gyventojų naudojimasis viešosiomis el. paslaugomis (iki 20 proc.).

---

44 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

45 Papildoma medžiaga apie 2010 m. situaciją parengta pagal projekto vykdytojo Informacinės visuomenės plėtros komitetui pateiktą atnaujintą informaciją.

46 Jastiuginas S., Malaiša R., Krasauskas V., Ramanauskaitė E. Elektroninės valdžios plėtra Lietuvoje. // Viešasis administravimas. – 2007 – Nr. 3 (15).

Elektroninio turinio ir elektroninių paslaugų kūrimo projektai

Nustatyti, kurie elektroninio turinio ir elektroninių paslaugų kūrimo projektai turėjo didžiausią teigiamą poveikį, gana sudėtinga. Galima išskirti keletą sėkmingiausių projektų skirtingose teminėse informacinės visuomenės plėtros srityse, kurie aktualiausi įvairioms tikslinėms grupėms.

Verslo sektoriui didžiausią teigiamą poveikį turėjo projektas „Elektroninių SD formų priėmimo ir apdorojimo sistemos“. Jo reikšmę reikėtų sieti su dviem faktais: (1) tai buvo viena iš aktualiausių paslaugų verslo sektoriui, (2) paslauga naudojama visų verslo subjektų. Nors pirmaisiais metais po projekto įgyvendinimo vartotojų skaičius šiek tiek atsiliko nuo planuoto rodiklio, iš esmės naujoji viešojo el. paslauga gali būti vadintina sėkmingai įdiegta ir vartojama.

Kasmet Lietuvoje viešųjų pirkimų vertė siekia apie 13 proc. Lietuvos bendrojo vidaus produkto, todėl elektroninių viešųjų pirkimų sistemos sukūrimas, siekiant didinti viešųjų pirkimų efektyvumą ir skaidrumą, laikytinas itin reikšmingu viešojo administravimo sektoriaus modernizavimui skirtu BPD 3.3 priemonės projektu.

Gyventojams potencialiai didžiausią teigiamą poveikį galėjo turėti elektroninės sveikatos projektas „Išankstinė pacientų registracijos sistema“, kuris gali būti priskirtas prie gerosios praktikos pavyzdžių. Projektas pagerino teikiamų registracijos paslaugų kokybę, išplėsdamas paslaugos turinį (sudarytos sąlygos ne tik užsiregistruoti pas gydytoją, tačiau ir gauti informaciją apie sveikatos institucijas, jų teikiamas paslaugas ir pan.). Esami paslaugos vartotojai paslaugą vertina kaip itin kokybišką ir naudingą, tačiau siekiant maksimizuoti šio projekto naudą, būtina vykdyti tęstinį projekto rezultatų viešinimą. Tačiau kol kas šia paslauga tikslinė grupė naudojasi pasyviai.

Kitas sėkmingo, gyventojams skirtos el. paslaugos projekto pavyzdys – projektas „Integralios virtualios bibliotekų informacinės sistemos sukūrimas“. Projektas sudaro sąlygas gyventojams gilinti savo žinias, plėsti akiratį ir pažinti Lietuvos nacionalinį paveldą, pasiekiamą virtualioje erdvėje, todėl sietinas ir su mokymosi visą gyvenimą prioriteto įgyvendinimu. Teigiamą projekto poveikį pagrindžia didelė sukurtos naujos viešosios el. paslaugos paklausa.

Taigi apibendrinant galima teigti, kad įgyvendinti BPD 3.3 priemonės projektai atitiko Lietuvos informacinės visuomenės poreikius ir tiesiogiai prisidėjo sprendžiant reikšmingas šios srities problemas. BPD 3.3 priemonės investicijomis pavyko pagerinti IRT infrastruktūrą ir elektroninį turinį bei elektronines paslaugas, be to, netiesiogiai projektai prisidėjo ir prie žemo gyventojų suinteresuotumo ir motyvacijos naudotis IRT problemų sprendimo. Toks kompleksinis požiūris davė teigiamų rezultatų: didėjo gyventojų suinteresuotumas informacinių technologijų teikiamų galimybių panaudojimu, mažėjo atskirtis tarp miesto ir kaimo gyventojų naudojimosi IRT.

Naudingos pamokos: BPD 3.3 priemonės ir projektų rezultatyvumo veiksniai

Įgyvendinant BPD 3.3 priemonę bei projektus ir siekiant rezultatų, įtakos turėjo keletas skirtingo lygio veiksnių: strateginė, teisinė aplinka, pokyčio ir projekto valdymo gebėjimai, bendradarbiavimas ir suinteresuotųjų grupių įtraukimas, įgyvendinimo terminai, išorinė projektų įgyvendinimo kontrolė:

- Iš BPD 3.3 priemonės lėšų buvo finansuojami tik viešųjų subjektų projektai, kurių metu buvo kuriamos viešosios paslaugos ir infrastruktūra. Diegiant informacines sistemas valstybės įstaigose ir kuriant viešąją infrastruktūrą, reikalingi strateginio lygmens sprendimai dėl to, kokių paslaugų ir (arba) infrastruktūros reikia ir kaip jos turi būti teikiamos. Nors BPD įgyvendinimo pradžioje, kai buvo skiriama parama, galiojo bendri informacinės visuomenės plėtrą reglamentuojantys dokumentai⁴⁷, sektorialių strategijų (elektroninės sveikatos, informacinių technologijų saugos, IRT infrastruktūros srityse) trūko. Strateginės vizijos ir sprendimų stoka neigiamai paveikė keleto BPD 3.3 priemonės projektų rezultatus.
- Susijęs veiksnys, turėjęs įtakos informacinės visuomenės plėtros projektų rezultatyvumui, yra teisinė aplinka, kuri sudaro sąlygas arba kliudo teikti viešąsias elektronines paslaugas, naudoti infrastruktūrą. Teisinė bazė turėjo įtakos keleto informacinės visuomenės plėtros projektų įgyvendinimui: buvo susidurta su poreikiu keisti ar parengti naujus teisės aktus, kad viešąja elektronine paslauga galima būtų efektyviai naudotis, arba daryti pakeitimus įdiegtose sistemose, kad jos atitiktų naujus teisės aktų reikalavimus.
- BPD 3.3 priemonės lėšomis finansuotų projektų rezultatams ir jų kokybei reikšmės turėjo projektų įgyvendinimo terminai. IRT diegimo projektai yra sudėtingi, kompleksiški, imlūs laikui. BPD įgyvendinimo laikotarpis apskritai buvo trumpas, be to, planuotus projektų įgyvendinimo terminus dar labiau sutrumpino užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūros. Ne viename informacinės visuomenės plėtros projekte susidurta su tiekėjų skundais vykdant viešuosius pirkimus, teisminėmis procedūromis, laikinųjų apsaugos priemonių taikymu. Užtrukus viešųjų pirkimų procesams, trečdaliui projektų buvo iškilusi rizika rezultatų laiku nepasiekti. Tai rodo, kad planuojant projektus ir rengiant tvarkaraščius nebuvo įvertintos galimos vėlavimo rizikos.

---

47 2001 m. Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcija, Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strateginis planas, 2002 m. Elektroninės valdžios koncepcija bei jos įgyvendinimo priemonių planas, Viešojo administravimo plėtros iki 2010 m. strategija ir jos priemonių planas.

- Minėtos problemos išryškina dar vieną svarbų, projektų rezultatyvumui įtakos turintį, veiksnį – projektų valdymo ir priežiūros efektyvumą. BPD 3.3 priemonės projektų valdymo modeliai skyrėsi – buvo formuojami projekto priežiūros komitetai, steigiama speciali viešoji įstaiga, perkamos techninės pagalbos, konsultacinės paslaugos ir pan. Taip pat skyrėsi projektų vykdytojų patirtis, strateginio planavimo ir administraciniai gebėjimai. Ne visi projektų vykdytojai, kurių administraciniai gebėjimai (ypač techninės–ekspertinės žinios) buvo nepakankami projektų rezultatų kokybės priežiūrai, pirkto išorės paslaugas techninei priežiūrai atlikti – tik 6 iš 19 projektų buvo pasinaudota tokia galimybe. Bene didžiausia BPD 3.3 priemonės projektų valdymo ir priežiūros problema, turėjusia neigiamos įtakos projektų rezultatyvumui, tapo ekspertinių žinių, reikalingų tinkamų techninių specifikacijų IRT projektams parengti, viešiesiems pirkimams įvykdyti ir diegiamų sistemų priežiūrai atlikti, trūkumas. Kita svarbi valdymo problema, turėjusi neigiamą įtaką projektų rezultatams ir jų kokybei – institucijos dėmesys projektui ir jam teikiama reikšmė. Vertintojų nuomone, su rimtomis problemomis buvo susiduriama tuomet, kai vadovybės įsitraukimas įgyvendinant projektą buvo nepakankamas, kai įgyvendinant projektą keitėsi politiniai prioritetai, kai informacinių sistemų diegimo projektas institucijoje buvo suprantamas siaurai (tik kaip IT padalinio kompetencijos klausimas), kai projekto įgyvendinimas buvo deleguojamas darbuotojams kaip dar viena papildoma funkcija, neįvertinant darbo krūvių, kai dažnai keitėsi projekto vadovai.
- Keliuose BPD 3.3 priemonės projektuose valdymo, veiklų ir partnerių koordinavimo problemos išryškėjo kaip pagrindinė sėkmingo projektų įgyvendinimo rizika, turėjusi didelės įtakos projektų rezultatams ir jų tolesniam naudojimui.
- Informacinės visuomenės plėtros projektų įgyvendinimo efektyvumą ir rezultatyvumą buvo siekiama užtikrinti taikant išorines kontrolės priemones. BPD 3.3 priemonės projektų įgyvendinimo stebėsenai Informacinės visuomenės plėtros komitetas buvo sudaręs specialią Stebėsenos darbo grupę, į kurią buvo įtraukti tarpinės ir įgyvendinančios institucijos atstovai. Šioje darbo grupėje buvo aptariami probleminiai projektai, kviečiami projektų vadovai, priimami nutarimai su įpareigojimais projektų vykdytojams. Pagal kompetenciją, daugiausia šioje darbo grupėje buvo svarstomos ir sprendžiamos administracinio pobūdžio

projektų įgyvendinimo problemos. Tokią išorinę projektų priežiūros priemonę Valstybės kontrolė įvertino kaip gerąją praktiką.⁴⁸

Įgyta patirtis atskleidė, kad tinkamas projektų įgyvendinimo aplinkos – strateginės, teisinės, organizacinės – įvertinimas, rizikų identifikavimas ir laiku atliktas problemų sprendimas yra ypatingai svarbūs veiksniai, tiesiogiai įtakojantys tiek projekto įgyvendinimo sėkmę, tiek efektyvų sukurtų sprendimų ir paslaugų panaudojimą bei tolimesnę plėtrą.

---

48 Valstybės kontrolė. Valstybinio audito „Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų informacinės visuomenės plėtros projektų valdymas“ ataskaita. – 2008 m. lapkričio 19 d. – Nr. VA-9000-2-25.

Priedai

1 priedas. BPD 3.3 priemonės pagrindiniai projektai, jų vykdytojai ir skirtas finansavimas

Projekto Nr.	Projekto pavadinimas	Projekto vertė	Projekto vykdytojas
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0004	„Krovinių ir prekių, gabenamų per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą, informacinės sistemos (KIPIS) sukūrimas ir įdiegimas“	5 671 468,00 Lt	VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0005	„Internetinė informacijos vertimo priemonė“	5 585 600,00 Lt	Vytauto Didžiojo universitetas
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0007	„Integralios virtualios bibliotekų informacinės sistemos sukūrimas“	14 632 753,50 Lt	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0009	„Elektroninių SD formų priėmimo ir apdorojimo sistema“	6 712 299,14 Lt	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0011	„Nekilnojamojo turto sandorių viešoji elektroninė paslauga (NETSVEP)“	5 081 622,40 Lt	VĮ Registrų centras
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0012	„Elektroninio biliето viešajame transporte ir keleivių informavimo sistemos sukūrimas“	20 711 397,70 Lt	Vilniaus miesto savivaldybės administracija
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0014	„Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros išvystymas“	17 539 253,46 Lt	VĮ Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centras „GIS-Centras“
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0015	„Išankstinė pacientų registracijos sistema“	7 350 378,00 Lt	VĮ Vilniaus universiteto Ilgoninės Santariškių klinikos
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0017	„Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra“	13 384 867,13 Lt	Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0020	„Televizijos produkcijos virtualios bibliotekos, užtikrinančios viešą ei. prieigą prie Lietuvos	12 271 757,53 Lt	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija

Projekto Nr.	Projekto pavadinimas	Projekto vertė	Projekto vykdytojas
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0022	audiovizualinio paveldo, įamžinto Lietuvos televizijos (LTV) programose, sukūrimas ir tęstinio šio paveldo skaitmenizavimo, išsaugojimo bei prieinamumo visuomenei užtikrinimas"	3 590 153,30 Lt	Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0023	"Viešųjų paslaugų teikimo nuotoliniu ryšiu ir statybos leidimų informacinės sistemos, įgyvendinant elektronines valdžios koncepciją (pagal ES programinius dokumentus) sukūrimo ir įdiegimo išplėtimas"	15 318 354,00 Lt	LR sveikatos apsaugos ministerija
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0025	"E. sveikatos paslaugos"	4 096 328,00 Lt	VĮ Teisinės informacijos centras
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0026	"Teisės aktų registro modernizavimas ir plėtra"	6 424 620,00 Lt	Informacinės visuomenės plėtros komitetas
BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0004	"Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo – sistemų sąveikos gebos sukūrimas"	16 442 210,39 Lt	VĮ „Infrastruktūra"
BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0005	"Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo (SVDPT) kamieninės dalies sukūrimas"	74 232 219,03 Lt	Matematikos ir informatikos institutas
BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0007	"Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plėčiājauostis tinklas RAIN"	9 875 188,10 Lt	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0008	"Valstybinių institucijų informacinių sistemų sauga (VISS)"	6 676 233,76 Lt	Lazdijų rajono savivaldybės administracija
BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0009	"Plėčiājauostio duomenų perdavimo tinklo sukūrimas Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybėse"	9 763 639,78 Lt	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

2 priedas. BPD 3.3 priemonės lėšomis sukurtos viešosios elektroninės paslaugos

Eil. Nr.	Projekto vykdytojas	Projektas	Tikslinė grupė	Paslauga (+os)	Eil. braižos lygis	Vietą pagrindinių paslaugų sąrašė ⁴⁹
1	Valstybės įmonė Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	„Krovinių ir prekių, gabenamų per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą, informacinės sistemos (KIPIS) sukūrimas ir įdiegimas“	Verslas	Krovos operacijų, kontrolės ir apskaitos kompleksinė paslauga, teikiama „vieno langelio“ principu**	3	Muitinės deklaracijos
2	Vytauto Didžiojo universitetas	„Internetinė informacijos vertimo priemonė“	Gyventojai, verslas	Nemokama interneto puslapių mašininio vertimo paslauga	3	---
3	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	„Integralios virtualios bibliotekų informacinės sistemos sukūrimas“	Gyventojai	Skaitmeninė kultūros paveldo biblioteka	3	Viešosios bibliotekos
4	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba	„Elektroninių SD formų priėmimo ir apdorojimo sistema“	Verslas, viešojo administravimo ir paslaugų sektorius	Draudėjų aptarnavimo elektroninė paslauga	4	Darbuotojų socialiniai mokesčiai
5	VĮ Registrų centras	„Nekilnojamojo turto sandorių viešoji elektroninė paslauga (NETSVEP)“	Gyventojai, verslas	Nekilnojamojo turto sandorių bei nuosavybės teisių registravimo viešoji elektroninė paslauga (NETSVEP)	3	---
6	Vilniaus miesto savivaldybės administracija	„Elektroninio bilieto viešajame transporte ir kelevių informavimo sistemos sukūrimas“	Gyventojai	1. Apmokėjimo už transportą paslauga* 2. Kelevių informavimo paslauga	3 3	---

49 Pagal 2002 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 2115 „Dėl Elektroninės valdžios koncepcijos patvirtinimo“ 2 priede sudarytą pagrindinių viešųjų paslaugų, kurių plėtra numatyta pagal Europos Sąjungos programinius dokumentus, sąrašą.

Eil. Nr.	Projekto vykdytojas	Projektas	Tikslinė grupė	Paslauga (-os)	Eil. brandos lygis	Vieta pagrindinių paslaugų sąrašė ⁴⁹
7	VĮ Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centras „GIS-Centras“	„Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros išvystymas“	Gyventojai, verslas	1. Geografinės informacijos meta-duomenų elektroninė paslauga 2. Geografinės informacijos elektroninė paslauga	3	---
8	VĮ Vilniaus universiteto Ilgoninės Santariškių klinikos	„Išankstinė pacientų registracijos sistema“	Gyventojai	Išankstinės paciento registracijos gydymo įstaigoje elektroninė paslauga	3	Interaktyvios gydytojų konsultacijos ir registracija poliklinikose
9	Viešųjų pirkimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	„Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra“	Verslas, viešojo administravimo ir paslaugų sektorius	Viešųjų pirkimų vykdymo elektroninė paslauga	3	Viešieji pirkimai
10	VĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Televizijos produkcijos virtualios bibliotekos, užtikrinančios viešą el. prieigą prie Lietuvos audiovizualinio paveldo, įamžinto Lietuvos televizijos (LTV) programose, sukūrimas ir tęstinio šio paveldo skaitmenizavimo, išsaugojimo bei prieinamumo visuomenei užtikrinimas“	Gyventojai	Skaitmeninė audiovizualinio paveldo biblioteka	3	---
11	Vaistybinių teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos	„Viešųjų paslaugų teikimo nuotoliniu ryšiu ir statybos leidimų informacinės sistemos, įgyvendinančios elektroninės valdžios“	Gyventojai, verslas	Statybos leidimų išdavimo elektroninė paslauga	3	Leidimai statyti pastatus

Eil. Nr.	Projekto vykdytojas	Projektas	Tikslinė grupė	Paslauga (-os)	Ei. brandos lygis	Vieta pagrindinių paslaugų sąrašė ⁴⁹
12	Sveikatos apsaugos ministerija	koncepciją (pagal ES programinius dokumentus) sukūrimo ir įdiegimo išplėtimas"				
13	VĮ Teisinės informacijos centras	"E. sveikatos paslaugos" "Teisės aktų registro modernizavimas ir plėtra"	Gyventojai	Interaktyvios gydytojų konsultacijos ir registracija poliklinikose* Elektroninės teisinės informacijos paslauga**	3 3	Interaktyvios gydytojų konsultacijos ir registracija poliklinikose ---
14	Informacinės visuomenės plėtros komitetas	"Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo – sistemų sąveikos gebos sukūrimas"	Gyventojai	1. Gyvenamosios vietos deklaravimo elektroninė paslauga 2. Vienkartinės vaiko gimimo išmokos bei motinystės pašalpos neštlumo ir gimdymo laikotarpiu išdavimo	4 3	Gyvenamosios vietos deklaracijos Socialinės išmokos ir kompensacijos

Iš viso 17 viešųjų el. paslaugų

* Sukurta, bet veikia ne visa apimtimi.

** Sukurta, bet galutinai neįteisinta.

3 priedas. BPD 3.3 priemonės lėšomis įgyvendintų projektų rezultatų naudojimo mastas

Vertinimo metu buvo atlikta BPD projektų vykdytojų apklausa raštu, klausiant apie jų vykdytų projektų metu sukurtų rezultatų (viešųjų el. paslaugų ar infrastruktūros) naudojimosi mastą iki 2009 m. spalio mėn. pabaigos. Lentelėje pateikiami gauti atsakymų apibendrinimai ir bendras rezultatų naudojimosi įvertinimas. Dviejų projektų atveju informacija yra papildyta šio vertinimo metu atliktų šių projektų tikslinių grupių apklausų rezultatais.

„Krovinių ir prekių, gabenamų per Klaipėdos valstybinį jūrų uostą, informacinės sistemos (KIPIS) sukūrimas ir įdiegimas“
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0004

Pagrindinės vartotojų grupės: verslas.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

2009 m. nauda nebuvo analizuota, kadangi viešoji el. paslauga dar nebuvo įteisinta, nors teisės aktų projektai jau buvo parengti. Buvo planuojama, kad iki 2010 m. III ketv. sistema bus naudojama visišku pajėgumu, o uosto įmonių ir institucijų, naudojančių sistemą kroviniams forminti, skaičius sieks 50.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.⁵⁰

2010 m. spalio mėn. 28 įmonės ir įstaigos jau buvo pasirašiusios KIPIS naudojimosi sutartis, nors visos sistemos galimybės dar nebuvo naudojamos pilna funkcinė apimtimi. Teisės aktai, sudarantys prielaidas sistemos naudojimui uoste, buvo priimti, atskiros valstybinės institucijos (daugiausia – Muitinės departamentas) vykdė vidinių darbo tvarkų korekcijas, siekiant pereiti prie el. dokumentų formų naudojimo. Uosto direkcija toliau vysto sukurtą informacinę sistemą, siekdama ją dar labiau pritaikyti naudotojų poreikiams, atsirandantiems pradėjus sistemą naudoti praktikoje.

„Internetinė informacijos vertimo priemonė“
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0005

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai, verslas.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Žodžių, išverstų naudojant sukurtą sistemą, skaičius (nuo jos veikimo pradžios iki 2009 m. spalio mėnesio): sistema žodžių skaičiaus neskaičiuoja, skaičiuojamas tik vertimų skaičius – maždaug 41,3 mln. Vidutiniškai, vienas vertimas yra vieno puslapio apimtį, todėl jei laikysime, kad puslapyje yra 250 žodžių, išversta maždaug 10,3 mlrd. žodžių (planuota 10 mln. per metus).

Tinklalapio <http://vertimas.vdu.lt/> lankomumo statistika: 2009 m. rezultatai, lyginant su 2008 m. II pusm. rezultatais, yra prasčiau.

2008 m. 3 ketv. – 57 mln. vertimų.

2008 m. 4 ketv. – 94 mln. vertimų.

50 Šioje lentelės grafoje pateikiama informacija parengta remiantis Informacinės visuomenės plėtros komiteto 2010 m. spalio 7-14 d. iš projektų vykdytojų surinktais papildomais duomenimis apie rezultatų naudojimą 2010 m.

2009 m. 1 ketv. – 86 mln. vertimų.

2009 m. 2 ketv. – 67 mln. vertimų.

2009 m. 3 ketv. – 41 mln. vertimų.

Tinklalapyje <http://vertimas.vdu.lt/> užsiregistravusių vartotojų, skaičius: registruotų vartotojų yra apie 52 845 (2009 m. spalio 27 d. duomenimis). Per pirmuosius metus prisiregistravo apie 40 000 vartotojų, vėliau vartotojų skaičius pamažu augo iki 50 000.

Naudingumo apibendrinimas

2009 m. naudojimasis paslauga labai aktyvus, nors laikotarpio pabaigoje kiek sumažėjo".

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. rugsėjo mėn. duomenimis, per vieną metų ketvirtį apytiksliai atliekama 45 mln. vertimų, vartotojų skaičius sistemoje – 57 500.

„Integralios virtualios bibliotekų informacinės sistemos sukūrimas“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0007

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Portalo www.epaveldas.lt lankomumo statistika: 2008 m. – 60 377 lankytojai, 2009 m. (iki spalio mėn.) – 93 542 (planuota 40 000 per metus); 2008 m. unikalių vartotojų⁵¹ skaičius – 40 802, 2009 m. (iki spalio mėn.) – 60 795.

Suskaitmenintos medžiagos peržiūrų skaičius: 2008 m. – 212 046, 2009 m. (iki spalio mėn.) – 436 391.⁵²

Naudingumo apibendrinimas

Paslauga naudojama aktyviau nei tikėtasi, naudojimasis didėja.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. duomenimis, portalo www.epaveldas.lt lankomumo statistika: 2010 m. per 9 mėn. (iki 2010-10-01): 94 221 lankytojas; vien per 2010 m. rugsėjo mėn. portale užfiksuota apie 9000 virtualių apsilankymų.

Suskaitmenintos medžiagos peržiūrų skaičius – 686 009 atsisiųstųjų vaizdų.

„Elektroninių SD formų priėmimo ir apdorojimo sistema“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0009

Pagrindinės vartotojų grupės: Viešojo administravimo ir paslaugų sektorius, verslas.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

EDAS naudotojų skaičius: 2009 m. spalio mėn. duomenimis paslauga naudojasi 36 514 fiziniai asme-

51 Unikalūs vartotojai – tai interneto naudotojai, kurių kompiuterių IP adresai yra unikalūs, t .y. nepasikartojantys.

52 2005–2008 m. vykdytame projekte nebuvo numatytas monitoringo sistemos, atspindinčios nurodytus klausimus apie portalo lankytojus, kūrimas. 2009–2013 m. pagal „Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninio, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategiją“ (Patvirtinta 2009-05-20 LR Vyriausybės nutarimu Nr.493) yra numatyta, kad Lietuvos nacionalinė biblioteka kurs skaitmeninio paveldo kaupimo ir panaudojimo monitoringo sistemą, į kurią bus įtrauktas ir informacijos apie vartotojus kaupimas.

nys, kurie teikia 48 tūkst. įmonių SD pranešimus, tai sudaro 58 proc. visų įmonių (planuota, kad 2009 m. pab. EDAS naudosis 80 proc. visų įmonių, 2010 m. pab.– 85 proc.)

EDAS naudotojų (fizinį asmenų) skaičiaus dinamika:

2008 1 ketv. – 2 372;
2008 2 ketv. – 4 567;
2008 3 ketv. – 6 122;
2008 4 ketv. – 8 401;
2009 1 ketv. – 10 619;
2009 2 ketv. – 13 919;
2009 3 ketv. – 24 086;
2009 4 ketv. – 36 514.

Naudingumo apibendrinimas

Naudotojų skaičius – didelis, tačiau planuotas rodiklis nepasiektas.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

EDAS naudotojų skaičius: 2010 m. spalio mėn. duomenimis, EDAS paslaugomis naudojosi 54 000 fizinį asmenų, kurie teikė 77 000 įmonių SD pranešimus. Tai sudarė 59 % visų Lietuvos įmonių (draudėjų), teikiančių informaciją apie 90% visų Lietuvos apdraustųjų.

„Nekilnojamojo turto sandorių viešoji elektroninė paslauga (NETSVEP)“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0011

Pagrindinės vartotojų grupės: verslas, gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

NETSVEP sistema besinaudojančių notarų skaičius: 76 iš 267, t. y. 28 proc. (planuota, kad per 5 metus nuo sistemos sukūrimo, naudosis 50 proc. vartotojų).

Per NETSVEP parengtas dokumentų skaičius: sudaryta daugiau nei 440 turto perdavimo sutarčių, gautas 1181 užsakymas pažymoms sandoriams, juridinių faktų ir teisių registravimui.⁵³

NETSVEP naudojimo statistika 2009 m.⁵⁴: 36 proc. naudojasi; 64 proc. nesinaudoja;

NETSVEP naudojimo ateityje statistika: 73 proc. naudosis; 24 proc. dar nežino, ar naudosis; 3 proc. nesinaudos.

NETSVEP įdiegimo laikotarpis, jei sistema dar nesinaudoja: 55 proc. žada pradėti naudotis iki 2009 m. pab.; 14 proc. – iki 2010 m. vidurio; 24 proc. nėra apsisprendę dėl naudojimo pradžios.

NETSVEP vertinimas: 36 proc. palankiai; 52 proc. nepalankiai; 12 proc. neturėjo nuomonės.

Naudingumo apibendrinimas

2009 m.: Paslauga naudojasi tik trečdalis Lietuvos notarų biurų; vartotojų nuomone, 2009 m. sistema turėjo trūkumų;

2010 m.: Paslaugos naudojimas ženkliai išaugo.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis:

- ženkliai išaugo per NETSVEP dirbančių notarų skaičius: 2010 m. pradžioje sistema jau naudojosi 153 notariai, 2010 m. spalio mėn. – 201 notaras (iš 260); aktyviausiai NETSVEP galimybės nau-

53 VšĮ „Registru centras“ informacija.

54 Vertinimo metu atliktos notarų apklausos rezultatai, 2009 m.

- dojasi notarai Klaipėdos apskrityje (2010 m. spalio 1 d. buvo sudarę apie 12,5 tūkst. nekilnojamojo turto sandorių), Vilniaus apskrityje (9,9 tūkst. sandorių) ir Panevėžio apskrityje (9 tūkst. sandorių);
- nuo 2009 m. liepos iki 2010 m. rugsėjo 18 d. per NETSVEP buvo pateikta 52,1 tūkst. užsakymų pažymoms sandoriams, juridinių faktų ir teisei registracijai; užsakyta virš 28 tūkst. pažymų sandoriams; elektroniniu parašu patvirtinta virš 22 tūkst. sutarčių;
  - vien per 2010 m. sausio-rugsėjo mėn. (nepilnus 3 metų ketvirčius) per NETSVEP buvo pateikta 40,4 tūkst. užsakymų pažymoms sandoriams, juridinių faktų ir teisei registracijai; elektroniniu parašu patvirtinta virš 17 tūkst. sutarčių, tai sudarė 39 proc. visų nekilnojamojo turto perleidimo sandorių.

„Elektroninio bilieto viešajame transporte ir keleivių informavimo sistemos sukūrimas“ BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0012

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Išplatintų el. kortelių skaičius:

- Vilniuje – 269 000 (arba 48 proc. miesto gyventojų)
- Kaune – 100 000 (arba 28 proc. miesto gyventojų)
- Klaipėdoje – 40 000 (arba 22 proc. miesto gyventojų)

El. kortelės kaina:

- Vilniuje – 8 Lt
- Kaune – 2 Lt
- Klaipėdoje – 8 Lt

Naudingumo apibendrinimas

El. bilieto paslauga daugiausia naudojasi Vilniaus gyventojai.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

Vilniaus miesto situacija 2010 m. spalio mėn. duomenimis:

- išplatintų el. kortelių skaičius – 271 760 vnt. (54 % miesto gyventojų);
- 40-yje transporto stotelių įrengtos švieslentės, turinčios informuoti keleivius apie 6 anksčiausiai atvykstančias transporto priemones, atnaujinant informaciją kas 15-20 s⁵⁵;
- veikia 148 el. kortelių papildymo taškai: UAB "Lietuvos spauda" (114), UAB „Vaskota“ „Spaudos“ kioskuose (31) ir SĮ „Susisiekimo paslaugos“ (3); atitinkamu laikotarpiu nebuvo galimybės el. bilieto kortelės papildyti internetu;
- keleiviai gali įsigyti 15 skirtingų tipų el. bilietus;
- el. kortelės kaina Vilniuje – 8 Lt.

Kauno miesto situacija 2010 m. spalio mėn. duomenimis:

- išplatintų el. kortelių skaičius – 97 740 vnt. (28,5% miesto gyventojų);
- 35-iose transporto stotelėse įrengtos švieslentės, informuojančios keleivius apie 4 anksčiausiai atvykstančias transporto priemones; informacija atnaujinama kas 20 sek.;
- veikia 161 el. kortelių papildymo taškas UAB "Kauno spauda" (134) ir UAB "Lietuvos spauda" (27) kioskuose; taip pat el. kortelė gali būti papildoma internetu;

⁵⁵ Atnaujintų duomenų teikimo metu keleivių informacinė sistema pilna apimti nefunkcionavo dėl įrenginių, tiekiančių elektros maitinimą švieslentėms, sutrikimų.

- keleiviai gali įsigyti 17 skirtingų tipų el. bilietus;
- el. kortelės kaina Kaune – 8 Lt.

Klaipėdos miesto situacija 2010 m. spalio mėn. duomenimis:

- išplatintų el. kortelių skaičius – 40 000 vnt. (22,0% miesto gyventojų);
- 18-oje transporto stotelių įrengtos švieslentės, informuojančios keleivius apie 7 anksčiausiai atvykstančias transporto priemones; informacija atnaujinama kas 20 sek.;
- veikia 52 el. kortelių papildymo taškai UAB "Lietuvos spauda" kioskuose ir miniparduotuvėse (42), UAB Maxima kasose (8 prekybos centruose) ir VšĮ Klaipėdos kelevinis transportas kasose (2); taip pat el. kortelė gali būti papildoma internetu;
- keleiviai gali įsigyti 34 skirtingų tipų el. bilietus – 31 terminuoto bilieto rūšies (nuo 1 paros iki 1 metų) ir 3 kartinių rūšių bilietus;
- el. kortelės kaina Klaipėdoje – 8 Lt.

„Lietuvos geografinės informacijos infrastruktūros išvystymas“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0014

Pagrindinės vartotojų grupės: viešojo administravimo ir paslaugų sektorius.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Bendras geografinių duomenų paslaugų portalo registruotų vartotojų skaičius: 348 naudotojai, iš jų – 284 aktyvūs (2009 m. spalio 27 d. duomenimis).

Portalo naujų registruotų vartotojų skaičius: nuo 2009 m. sausio mėn. – 116 (planuota 60)

Registruotų vartotojų pasiskirstymas pagal grupes: apskričių ir savivaldybių administracija – 77; valstybės institucijos ir įmonės – 44; mokslo ir mokymo įstaigos – 17; kitos įmonės – 32; nenurodyta – 90.

Portalo lankomumo statistika ir jos tendencijos: naudojimo intensyvumas lėtai ir daugmaž tolygiai didėja.

Naudingumo apibendrinimas

Nors tikslinė grupė palyginti siaura, bet jos nariai aktyviai naudojami paslauga.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, bendras geografinių duomenų paslaugų portalo registruotų vartotojų skaičius: 818 naudotojų.

Portalo naujų registruotų vartotojų skaičius: nuo 2009 m. spalio mėn. – 470 (planuota 60 per metus).

Registruotų vartotojų pasiskirstymas pagal grupes:

Valstybės institucijos ir įmonės – 223, savivaldybių administracijos – 107, mokslo ir mokymo įstaigos – 42, verslo įmonės – 165, kita/nenurodyta – 281.

Portalo lankomumo statistika ir jos tendencijos:

2010 m. (iki spalio mėn.):

Iš viso 13 514 apsilankiusių naudotojų.

Per dieną vidutiniškai peržiūrima 3 300 portalo puslapių.

Vidutinis naudotojų skaičius per dieną – 71.

Naudojimo intensyvumas tolygiai didėja pildant portalo duomenų rinkinių sąrašą.

„Išankstinė pacientų registracijos sistema“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0015

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Pacientų skaičius dalyvaujančiose projekte įstaigose per metus: 5 860 870 (2008 m.)

Bendras išankstinių registracijų skaičius per laikotarpį: 1 701 615 (2009-09-03–2009-10-20)

Išankstinių registracijų skaičius portale www.sergu.lt: 111 820 (2009-09-03–2009-10-20) arba 6,6 proc. nuo bendro išankstinio registracijų skaičiaus per laikotarpį.

Tinklalapio www.sergu.lt lankytojų apklausos (N=295) rezultatai:

57,3% respondentų daugiau nei vieną kartą registravosi pas gydytoją internetu;

18% respondentų registravosi vieną kartą;

24,7% respondentų dar nesiregistravo per internetinę sistemą.

Poliklinikų pacientų apklausos (N=301) rezultatai: 26,9% respondentų registravosi internetu. Internetu vizitui pas gydytoją dažniausiai registravosi jaunesni nei 35 metų pacientai (37,1% apklaustųjų), mažiausiai (tik 5,8%) naudojami vyresni nei 56 metų šalies gyventojai.

Naudingumo apibendrinimas

Naudojimosi aktyvumas nedidelis, trūksta paslaugos viešinimo.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis,

bendras išankstinių registracijų skaičius per mėnesį: 219 561; išankstinių registracijų skaičius portale www.sergu.lt: 24 092 (internetu) arba 11% (2010-09-01 – 2010-10-01);

Bendras išankstinių registracijų skaičius per metus: 2 310 054, išankstinių registracijų skaičius portale www.sergu.lt: 200 429 (internetu) arba 8,7 % nuo bendro išankstinio registracijų skaičiaus per laikotarpį (2009-10-01 – 2010-10-01).

Iš viso 13 514 apsilankiusių naudotojų.

Per dieną vidutiniškai peržiūrima 3 300 portalo puslapių.

Vidutinis naudotojų skaičius per dieną – 71.

Naudojimo intensyvumas tolygiai didėja pildant portalo duomenų rinkinių sąrašą.

„Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0017

Pagrindinės vartotojų grupės: viešojo administravimo ir paslaugų sektorius, verslas.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Perkančiųjų organizacijų vykdomų viešųjų pirkimų skaičius per metus:

2007 m. – 9 126;

2008 m. – 9 152;

2009 m. (iki spalio mėn.) – 4 455.

Viešųjų pirkimų, įvykdytų elektroniniu būdu nuo VPIS sukūrimo: 65, t. y. 1,5 % visų nuo 2009 m. pradžios iki spalio mėn. vykdytų ar vykdomų viešųjų pirkimų.

Naudingumo apibendrinimas

2009 m. viešieji elektroniniai pirkimai buvo vykdomi neaktyviai, tačiau 2010 m. jų apimtys ženkliai išaugo.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtis 2010 m.

2010 m. duomenimis, visų viešųjų pirkimų ir elektroninių viešųjų pirkimų santykis yra toks:

Metai	Visi pirk.	El. pirk.
2007	9126	-
2008	9152	-
2009	7633	410
2010 I k.	2808	1590
2010 II k.	2715	2441

Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos naudotojų iki 2010 spalio 1 d. buvo 25,8 tūkst., iš jų 13 tūkst. buvo perkančiųjų organizacijų, 12,8 tūkst. – tiekėjų atstovai. Sistemoje buvo registruota 12,2 tūkst. organizacijų (5 tūkst. perkančiųjų organizacijų, 7 tūkst. tiekėjų atstovų).

„Televizijos produkcijos virtualios bibliotekos, užtikrinančios viešą el. prieigą prie Lietuvos audiovizualinio paveldo, įamžinto Lietuvos televizijos (LTV) programose, sukūrimas ir tęstinio šio paveldo skaitmenizavimo, išsaugojimo bei prieinamumo visuomenei užtikrinimas“
BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0020

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Portalo www.lrt.lt/fondas lankomumo statistika:

- prisijungimų – 18 346;
- detalioji paieška – 59 556;
- pilnatekstė paieška – 68 316 (iki 2009 m. spalio mėn.).
- Vartotojų skaičius:
- registruotų vartotojų – 3 779;
- anoniminių vartotojų – 40 211 (iki 2009 m. spalio mėn.).

Naudingumo apibendrinimas

Paslauga naudojama vidutiniškai.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtis 2010 m.

2010 m. spalio mėn. patikslintais duomenimis, portalo www.lrt.lt/fondas lankomumo statistika (apimanti laikotarpį nuo 2009 m. sausio mėn. iki 2010 m. spalio mėn.):

- Prisijungimų – 38 408;
- detalioji paieška – 106505;
- pilnatekstė paieška – 137644.
- Vartotojų skaičius:
- registruotų vartotojų – 5729;
- anoniminių vartotojų – 107032.

„Viešųjų paslaugų teikimo nuotoliniu ryšiu ir statybos leidimų informacinės sistemos, įgyvendinant elektroninės valdžios koncepciją (pagal ES programinius dokumentus) sukūrimo ir įdiegimo išplėtimas“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0022

Pagrindinės vartotojų grupės: verslas, gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (www.planuojustatyti.lt) (IS) įregistruotų prašymų skaičius: nuo 2008 m. spalio 1 d. iki 2009 m. rugsėjo 30 d. pateikti 3 853 prašymai išduoti projektavimo sąlygų sąvadą, 3 042 – išduoti statybos leidimą, 41 – perregistruoti leidimą kito vardu, 4 – pratęsti statybos leidimo galiojimą, 34 – išduoti pažymą apie nebaigtą statybą, 268 – pripažinti statinį tinkamu naudoti. Iš viso pateikti 7 242 prašymai.

IS pateiktų ir patvirtintų prašymų skaičius: 21 projektavimo sąlygų sąvadas, 3 statybos leidimai, 38 prašymai pripažinti statinį tinkamu naudoti. Pateikti 7 pranešimai dėl savavališkų statybų.

Per IS išduotų dokumentų skaičius: 2 486 statybos leidimai (planuota >10 000); 2 993 projektavimo sąlygų sąvada.

Per IS išduotų dokumentų skaičiaus dinamika:

Statybos leidimai:

- 2008 m. IV ketv. – 162;
- 2009 m. I ketv. – 598;
- 2009 m. II ketv. – 1475;
- 2009 m. III ketv. – 2486.

Projektavimo sąlygų sąvada:

- 2008 m. IV ketv. – 153;
- 2009 m. I ketv. – 781;
- 2009 m. II ketv. – 1917;
- 2009 m. III ketv. – 2993.

IS vartotojų skaičius: pateikti prašymai statybos leidimams – apie 66 proc. fizinių asmenų (statytojų) ir 34 proc. juridinių asmenų (statytojų); pateikti prašymai projektavimo sąlygų sąvadams – 73 proc. fizinių asmenų (statytojų) ir 27 proc. juridinių asmenų (statytojų).

Naudingumo apibendrinimas

Gyventojų tikslinė grupė paslauga naudojami daugiau nei verslo tikslinė grupė, 2009 m. aktyvumas nedidelis, 2010 m. ženkliai išaugo.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

Informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (įregistruotų (patenkintų) prašymų skaičius: nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2010 m. rugsėjo 30 d. (per 9 mėn.) pateikta 6 513 prašymų išduoti projektavimo sąlygų sąvadą, 9 154 prašymų išduoti statybos leidimą, 175 prašymai perregistruoti leidimą kito vardu, 14 prašymų pratęsti statybos leidimo galiojimą, 2 279 prašymai išduoti pažymą apie nebaigtą statybą (pažyma apie statinio statybą be esminių nukrypimų nuo projekto), 3 235 prašymai pripažinti statinį tinkamu naudoti. Iš viso pateikta apie 21 370 prašymų⁵⁶. Iš jų per išorinę svetainę (www.planuojustatyti.lt) pateikta 1900 prašymų.

Per IS išduotų dokumentų skaičius per 2010 m. I-III ketv.: 6322 projektavimo sąlygų sąvada, 8 736 statybos leidimai, 2951 statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktai, 1 943 pažymos apie nebaigtas statybas. Iš viso išduota apie 20 000 dokumentų.

Per IS išduotų dokumentų skaičiaus dinamika:

Statybos leidimai:

⁵⁶ Nuo 2010 m. spalio 1 d. pasikeitus teisės aktams, nebeformuojami prašymai išduoti projektavimo sąlygų sąvadą, pratęsti statybos leidimo galiojimą ir išduoti pripažinti statinį tinkamu naudoti aktą.

- 2010 m. I ketv. 1 678
- 2010 m. II ketv. 3 242
- 2010 m. III ketv. 3 816

Projektavimo sąlygų sąvadai:

- 2010 m. I ketv. 1 368
- 2010 m. II ketv. 2 404
- 2010 m. III ketv. 2 550

„E. sveikatos paslaugos“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0023

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Kadangi kol kas viešoji paslauga neveikia pilna apimtimi, paslaugos nauda dalinė. Tačiau procesų optimizavimo projekto partnerių sveikatos priežiūros įstaigose naudą jau jaučia pacientai. Per metus šiose įstaigose registruojama daugiau nei 1,8 mln. pacientų vizitų pas gydytojus.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtis 2010 m.

Įdiegus projekto partnerių sveikatos priežiūros įstaigose informacines sistemas ir optimizavus jų veiklos procesus:

- trumpėja pacientų aptarnavimo laikas;
- vykdoma išankstinė pacientų registracija ambulatorinėms paslaugoms, panaudojant IT technologijas;
- pacientų draustumas tikrinamas tiesiogiai prisijungus prie sistemos, todėl sutrumpėja registracijos laikas;
- spausdinami reikalingi medicininiai dokumentai, iškart užpildyti paciento asmeniniais duomenimis, todėl mažėja klaidingų įrašų, korektiškai kaupiama pacientų informacija;
- taikant IT ambulatorinių ir stacionariųjų paslaugų planavimui, mažėja pacientų eilės, optimizuojamas medicininių paslaugų teikimas pacientams;
- paciento ambulatorinių ir stacionariųjų apsilankymų įstaigoje istorija kaupiama vienoje ir vieningoje duomenų bazėje; įdiegus medicininės informacijos modulius, tai sudaro pagrindą pacientams patiem gauti informaciją apie save bei ją naudoti kitose gydymo įstaigose.

Per metus šiose įstaigose registruojama daugiau nei 1,8 mln. pacientų vizitų pas gydytojus.

„Teisės aktų registro modernizavimas ir plėtra“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0025

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Nauda nebuvo analizuota, kadangi viešoji el. paslauga dar neįteisinta.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtis 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, Įstatymų ir kitų teisės aktų registre buvo įregistruota virš 120 tūkst. registro objektų, kas mėnesį įregistruojama vidutiniškai apie 800-1000 naujų registro objektų. Sparčiai augo registro lankytojų srautas: 2009 m. IV ketvirtį registre lankėsi 1 428 unikalų lankytojų, vykdyta 16 590 registro objektų paieškų; 2010 m. II ketvirtį registre lankėsi jau 19 851 lankytojas, atlikta per 500 tūkst. paieškų. Registro interneto svetainėje <http://tar.tic.lt> pateikiami teisės aktai moderniais

formatais, nereikalaujančiais komercinės įrangos dokumentų redagavimui atlikti. Registre yra surinkti ir skaitmenizuoti registro objektai nuo 1918 m. vasario 16 d. iki aktualios datos.

„Viešojo administravimo institucijų informacinių sistemų interoperabilumo – sistemų sąveikos gebos sukūrimas“

BPD2004-ERPF-3.3.0-02-04/0026

Pagrindinės vartotojų grupės: viešojo administravimo ir paslaugų sektorius.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Nauda nebuvo analizuota, kadangi projekte nebuvo orientacijos į gyventojų ar verslo tikslines grupes.

Naudingumo apibendrinimas

Nors tikslinė grupė palyginti siaura, bet jos nariai aktyviai naudojami paslauga.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, buvo sudarytos sutartys su 9 institucijomis dėl duomenų teikimo per VALSIS paslaugos, dar 13 institucijų įsipareigojo pasirašyti sutartis atsiradus duomenų teikimo poreikiui. VALSIS teikiama tapatybės nustatymo paslauga naudojosi daugiau nei 30 institucijų ir įstaigų. VALSIS portale buvo pateikiamos nuorodos į daugiau nei 300 paslaugų (kelios iš jų yra sukonstruotos ir teikiamos pilnai naudojant VALSIS infrastruktūrą), kurias teikė 67 institucijos ir įstaigos. VALSIS portala buvo applanke per 300 tūkstančių unikalų lankytojų.

„Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo (SVDPT) kamieninės dalies sukūrimas“

BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0004

Pagrindinės vartotojų grupės: viešojo administravimo ir paslaugų sektorius.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Naujos prijungtos institucijos prie bendro valstybės institucijų tinklo: pateikta galutinėje projekto įgyvendinimo ataskaitoje – 701; 2009 m. spalio mėn. – 967 (planuota 400)⁵⁸.

Prie tinklo prijungti nauji GIS duomenų generuotojai ir vartotojai: pateikta galutinėje projekto įgyvendinimo ataskaitoje – 10; 2009 m. spalio mėn. – 11 (planuota 17).

Naudingumo apibendrinimas

Tikslinės grupės naudojasi, tačiau nėra galimybių įvertinti, kaip aktyviai.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, naujos prijungtos institucijos prie bendro valstybės institucijų tinklo: 1108 institucijos.

Prie tinklo prijungti nauji GIS duomenų generuotojai ir vartotojai: 473.

„Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“

BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0005

Pagrindinės vartotojų grupės: verslas, gyventojai.

58 Planuoti rodiklių dydžiai pateikiami, jei jie buvo nustatyti projektuose.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo aprėptis: papildomai 300–370 tūkst. kaimiškųjų vietovių gyventojams (iš 1,1 milijono).

Plačiajuosčio ryšio vartojimas: sudarytos sutartys su 22 operatoriais, naudojasi 25 tūkst. abonentų. Interneto vartojimas viešosiose administravimo, švietimo ir sveikatos įstaigose: 468 Lietuvos kaimiškosios seniūnijos (tiek ir planuota), iš kurių 241 neturėjo jokios prieigos (tiek buvo suplanuota), 51 savivaldybė bei maždaug 300 kaimiškųjų mokyklų.⁵⁹

Naudingumo apibendrinimas

IRT infrastruktūra išplėsta beveik maksimaliai, bet dar palyginti mažai vartotojų.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. spalio mėn. duomenimis, plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo aprėptis: papildomai 300–370 tūkst. kaimiškųjų vietovių gyventojams (iš 1,1 milijono).

Plačiajuosčio ryšio vartojimas: sudarytos sutartys su 29 operatoriais, naudojasi apie 30 tūkst. abonentų. Interneto vartojimas viešosiose administravimo, švietimo ir sveikatos įstaigose: 468 Lietuvos kaimiškosios seniūnijos, 51 savivaldybė, apie 300 kaimiškųjų mokyklų bei apie 100 bibliotekų.

Teikiamos didmeninės duomenų perdavimo paslaugos (vnt.): 805 vnt.

Teikiamos didmeninės ryšio paslaugos šviesolaidinėmis skaidulomis (km.): 3335 km.

„Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo sukūrimas Lazdijų ir Alytaus rajonų savivaldybėse“

BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0008

Pagrindinės vartotojų grupės: verslas, gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

Plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo aprėptis: tinklas dengia 96 proc. numatytos teritorijos (planuota 95 proc.). Išsiskiria tam tikros vietovės, kuriose prisijungimas prie tinklo techniškai sudėtingesnis dėl to, kad gali tekti priėmimo anteną iškelti aukščiau signalo.

Abonentų, kurie jau naudojami įrengtu plačiajuosčiu ryšiu, skaičius: 32 įstaigos; kitos interneto ryšį gauna kitais būdais, kadangi dar nėra pasibaigusios interneto paslaugų teikimo sutartys. Po jų pabaigos bus vykdomi viešieji pirkimai interneto paslaugų teikimui.

Plačiajuosčio ryšio vartojimas namų ūkiuose: namų ūkiuose, pagal tinklo operatoriaus informaciją, vartotojų yra 5. Vis dar vyksta tinklo derinimo ir konfigūravimo darbai, apsunkintas pilnas naudojimas tinklu, nors galinė vartotojo pajungimo įranga (modemai) jau pastatyti numatytuose taškuose, todėl dar nevykdoma plati visuomenės informavimo kompanija, tačiau apskritai visi namų ūkiai turi galimybę tapti plačiajuosčio ryšio tinklo abonentais (planuotas plačiajuosčio ryšio vartojimo padidėjimas namų ūkiuose 25 proc.).

Interneto vartojimas viešosiose administravimo, švietimo ir sveikatos įstaigose: visos savivaldybių įstaigos ir institucijos turi galimybę naudotis plačiajuosčiu ryšio tinklu, kadangi modemai įrengti ir iki šiol interneto prieigos neturėjusiose institucijose bei įstaigose. Šiuo metu naudojasi 242 institucijos (planuota 216).

59 Dėl j plačiajuosčio ryšio tinklą įjungtų mokyklų skaičiaus vertinimai skiriasi: galutinėje RAIN projekto ataskaitoje projekto minimos iki projekto pabaigos įjungtos 168 mokyklos, o Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos ataskaitoje apie ryšių sektoriaus būklę Lietuvoje 2008 m. minima jau 330 mokyklų. Žr. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Lietuvos ryšių sektorius 2008 m. <http://www.rtt.lt/index.php?-1501980636>

Naudingumo apibendrinimas

IRT infrastruktūra išplėsta beveik maksimaliai, bet dar palyginti mažai vartotojų.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

Visos savivaldybės įstaigos yra prijungtos prie plačiajuosčio duomenų perdavimo tinklo. Pagal sudarytą operatoriaus sutartį, operatorius atsakingas už duomenų perdavimą tinklu, o galutinę paslaugą (internetu tiekimo paslauga namų ūkiams ar pan.) turi galimybę tiekti bet kuris ūkio subjektas. 2010 m. spalio mėn. duomenimis, kol kas tokių ūkio subjektų nėra.

„Viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra“

BPD2004-ERPF-3.3.0-03-04/0009

Pagrindinės vartotojų grupės: gyventojai.

Informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2009 m.

VIPT lankytojų srautai, lankytojų skaičius per metus: 2008 m. – 2 300 928 (planuota 2 284 80).

Naudingumo apibendrinimas

Naudojamasi šiek tiek aktyviau nei planuota.

Patikslinta informacija iš vykdytojų apie sukurtų rezultatų naudojimo apimtį 2010 m.

2010 m. duomenimis, VIPT tinkle viso buvo 875 interneto taškai, juose buvo įrengta 1712 kompiuterizuotų darbo vietų. 2009 – 2010 m. duomenimis, VIPT kompiuterių panaudojimo koeficientas siekė 29 % proc., t.y. VIPT įrengtose darbo vietose gyventojai per metus praleidžia beveik 1 mln. valandų. VIPT infrastruktūra aktyviai naudojama gaunant viešąsias elektronines paslaugas: 2010 m. iš VIPT buvo išsiųsta apie 10 tūkst. gyventojų pajamų mokesčio deklaracijų Valstybinei mokesčių inspekcijai (2009 m. rodiklis – apie 2 tūkst. GPM deklaracijų); 8 tūkst. kartų lankytasi interneto svetainėje www.epaslaugos.lt, kurioje teikiamos el. valdžios paslaugos, ir kt. VIPT kompiuteriuose įdiegti asmens tapatybės kortelių skaitytuvai, leidžiantys vartotojams identifikuotis elektroninėje erdveje, naudotis el. parašu. Populiariausi el. valdžios paslaugų puslapiai, kuriuose lankosi VIPT lankytojai: www.vmi.lt (39 tūkst. apsilankymų), www.regitra.lt (5 tūkst. apsilankymų), www.sodra.lt – apie 3 tūkst. apsilankymų). VRM užtikrina tinklo priežiūrą, administravimą ir VIPT įrangos nuolatinį atnaujinimą.

Šaltiniai:

projektų vykdytojų pateikta informacija, atsakant į 2009 m. spalio 15 d. vertintojų raštiškus paklausimus „Dėl informacijos apie BPD 3.3 priemonės lėšomis sukurtų elektroninių paslaugų naudojimą“, ir į 2010 m. spalio 7 d. Informacinės visuomenės plėtros komiteto pateiktus elektroninius paklausimus dėl informacijos atnaujinimo; TNS Gallup. „Tinklalapyje www.sergu.lt apsilankusių šalies gyventojų apklausa“, 2009 m. rugsėjo 12-23 d.; TNS Gallup. „Ligoninių pacientų apklausa“, 2009 m. rugsėjo 14-21 d., TNS Gallup. „Notarų apklausa apie NETSVEP informacinę sistemą“, 2009 m. rugsėjis.

